UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave XIII/2024/2

doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.
nová dekanka Právnickej fakulty TU

Obsah

Editorial
Podpora z plánu obnovy pre nás ... 3
Na pulze univerzity
Týždeň slovenských knižníc ... 4
Poďakovali Martinovi Bodisovi ... 4
Prvý jarný deň priniesol prvú Kávu s rektorom ... 4
Na križovatke ciest medzi Európou a Áziou ... 5
Inaugurovali dekanku právnickej fakulty Mariannu Novotnú ... 5
Čo nás teší
Trnavská univerzita mala zastúpenie v austrálskom Perthe ... 6
Profesorka Lívia Adamcová v predstavenstve Spoločnosti pre nemecký jazyk ... 6
Medzinárodné študentské psychologické dni ... 7
Šport spája študentov trnavských univerzít ... 7
Profil osobností
Laureáti Ceny Martina Palkoviča 2024 ... 8
Čas na interview
„Trnavská univerzita – miesto, kde sa šíri vedomosť, kultivuje myseľ a formujú sa hodnotové postoje." Hovoríme s novou dekankou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity Mariannou Novotnou ... 10
Ponad čas
100 rokov od narodenia čestných doktorov Trnavskej univerzity ... 13
Zo života fakúlt
Novinky z fakulty filozofickej ... 14
Novinky z fakulty pedagogickej ... 16
Novinky z fakulty zdravotníctva a sociálnej práce ... 18
Novinky z fakulty teologickej ... 20
Novinky z fakulty právnickej ... 22
Okienko študentskej rady
Študentská rada zorganizovala Literárny večer ... 24
Študentská panoráma
Erasmus Generation Meeting v španielskej Seville ... 24
Študenti histórie a ich kontakty s praxou ... 25
Úsmev a umenie. Vyhodnotenie súťaže Fejtón 2024 ... 26
Študentské mobility
Hol volt, hol nem volt... Môj Erasmus v Budapešti ... 30
Zamyslenia
Voľby – prostriedok legitimácie moci, kontroly... ... 32
Kaleidoskop
Študenti v UPeCe žili aj počas pôstu ... 35

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

Číslo reg. na MK SR:
EV 4665/12
ISSN 1338-9025

Vydáva Trnavská univerzita v Trnave
Hornopotočná 23
918 43 Trnava
IČO 31 825 249
č. tel.: 033/5939111
https://www.truni.sk/
e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk

Predseda redakčnej rady:
prof. PhDr. Vladimír Rábik, PhD.

Výkonná redaktorka:
PhDr. Henrieta Žažová, PhD.

Členovia redakčnej rady:
Mgr. Matúš Demko, PhD.
prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD.
M. A. Mária Kostyálová
Samuel Kráľ
Mgr. Mária Letzová
Mgr. Barbora Likavská
prof. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD.
doc. PhDr. Gabriela Magalová, PhD.
Radovan Marcinčin
PhDr. Zuzana Martinkovičová
Bc. Andrea Mičudová
ThLic. Mgr. Michaela Moravčíková, Th.D.
Mgr. Ľubica Nicolussi
Mgr. Anna Skupinová
Izabela Tobolková

Spolupracovníci:
PhDr. Adriana Krupová, PhD.
PhDr. Marián Manák, PhD.

Jazykový redaktor:
PhDr. Jozef Molitor

Grafická úprava:
Jana Janíková

Vydalo:
Typi Universitatis Tyrnaviensis, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV

Periodicita vydávania:
štvrťročník

Dátum vydania periodickej tlače:
máj 2024, ročník trinásty

Foto na obálke: JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof., dekanka Právnickej fakulty Trnavskej univerzity. Foto: Barbora Likavská.

Pozn. V príspevkoch sú mená obvykle uvádzané bez akademických titulov.
Redakcia si vyhradzuje právo na skrátenie, formálnu a jazykovú úpravu textov.

Podpora z plánu obnovy pre nás

prof. ThLic. Miloš Lichner, D.Th.
poverený výkonom funkcie rektora
Trnavskej univerzity v Trnave

Vážené akademické spoločenstvo, vážení pedagogickí i nepedagogickí zamestnanci, ctené študentky a študenti, priatelia a podporovatelia našej alma mater Trnavskej univerzity v Trnave,

dovoľte mi, aby som každého z vás čo najosobnejšie pozdravil. Dostáva sa vám do rúk ďalšie číslo nášho univerzitného časopisu. Som veľmi rád, že život na našej univerzite sa naplno rozvíja a že sa môžem s vami podeliť o veľmi dôležitú informáciu, ktorá sa týka podpísanej partnerskej zmluvy na realizáciu projektu Konzorcia trnavských univerzít: Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave – Trnavskej univerzity v Trnave.

Dňa 7. augusta 2023 bola Ministerstvom školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky zverejnená výzva č. 5 určená na podporu rozvoja infraštruktúry vysokých škôl (konzorciá). Cieľom výzvy je podpora strategického rozvoja vysokých škôl a zvyšovania konkurencieschopnosti vysokých škôl, a to prostredníctvom ich spájania do väčších celkov vrátane rekonštrukčných a modernizačných prác a budovania výskumných, vzdelávacích a ubytovacích infraštruktúr.

Do výzvy sa zapojilo osem slovenských vysokých škôl, ktoré chceli vytvoriť štyri konzorciá, a to: 1. konzorcium Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a Ekonomickej univerzity v Bratislave; 2. konzorcium Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Technickej univerzity vo Zvolene; 3. konzorcium Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre; 4. konzorcium Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave a Trnavskej univerzity v Trnave.

Konzorcium trnavských univerzít získalo významnú podporu ako impulz pre rozvoj našej univerzity. Máme pred sebou 22 investičných aktivít (z toho 6 pre Trnavskú univerzitu) a 6 integračných aktivít (všetky povinné a jedna voliteľná) a k tomu aktivity určené na propagáciu a budovanie značky konzorcia. Cieľom je harmonizovať vnútorné systémy kvality, tvoriť spoločné študijné programy, integrovať knižničné, publikačné a IT systémy a zjednotiť vnútorné predpisy oboch univerzít. Trnavské vysoké školy vďaka projektu zlepšia svoju infraštruktúru. Naša univerzita napríklad plánuje vybudovať aulu a kongresové centrum v bývalom kine Sloboda. Celkové výdavky projektu pre oboch zmluvných partnerov Trnavskej univerzity v Trnave a Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave sú stanovené na takmer 25,3 mil. eur. Stavebné práce by mali začať najneskôr v marci 2025. Projekt plánuje s akreditáciou spoločných programov a vytvorením Konzorcia trnavských univerzít už v marci 2026. Jeho základným cieľom je vybudovať z Trnavy centrum excelentnej akademickej infraštruktúry.

Zmluvu medzi Trnavskou univerzitou v Trnave a Univerzitou sv. Cyrila a Metoda v Trnave podpísali rektori dňa 29. apríla 2024. Máme teraz jasne stanovenú cestovnú mapu a verím, že sa nám podarí všetky úlohy splniť v danom časovom horizonte.

Považujem to za výnimočný rozvojový impulz, ktorý posilní mesto Trnava ako univerzitné centrum a bude predstavovať významný ekonomický a kultúrny príspevok v celom Trnavskom samosprávnom kraji.

Okrem toho budujeme nové projektové oddelenie a zapájame sa do nových výziev na projekty, aby sme mohli posilniť aktuálnu infraštruktúru univerzity a posilniť aj jej bezpečnosť.

Prajem vám všetkým príjemné čítanie nášho univerzitného časopisu.

Týždeň slovenských knižníc

Motto tohtoročného Týždňa slovenských knižníc (TSK) znelo: Každý sme iný, spoločne sme silní. Motto volá po rešpektovaní osobnej identity a zároveň vyjadruje túžbu po spoločnom zdieľaní pozitívnych myšlienok a právd, reagujúc na rozdelenú spoločnosť a konfrontačnú atmosféru. Knižnice sú miestom spájania, tvorivého ducha a konštruktívneho dialógu.

Aj túto atmosféru mohli zažiť návštevníci podujatí, ktoré univerzitná knižnica v rámci TSK pripravila. Ducha učeneckých dišpút starobylej Universitas Tyrnaviensis pripomenulo kolokvium s názvom Klíma včera, dnes a zajtra. Prostredníctvom príspevkov Lucie Novákovej, Eriky Juríkovej, Pavla Matejoviča a Ivana Matušeka sme návštevníkom ponúkli pohľad do histórie merania, sledovania i vplyvov a dôsledkov meteorologických a klimatických javov, ale zároveň aj triezvy pohľad na klimatické výzvy budúcnosti.

V zmysle ústrednej myšlienky TSK – spájať sme uvítali participáciu partnerských a spolupracujúcich súčastí a organizácií. Veď budovanie partnerstiev je neodmysliteľnou súčasťou komunitnej a dobre udržateľnej spoločnosti. V spolupráci s Ústavom dejín TU, Spolkom slovenských knihovníkov, Spolkom trnavských historikov a Spolkom slovenských žien Živena sme pripravili 2. ročník cyklu Žena v priebehu vekov, tentokrát v znamení 155. výročia založenia spolku Živena. Autorky príspevkov Daniela Kodajová, Marta Dobrotková, Simonne Jurčová a Radka Semancová sú mená, ktoré sú zárukou kvalitných a zaujímavých informácií.

Presne po roku navštívili knižnicu cestovatelia Maroš Tibenský a Jaro Filina, aby účastníkom nočnej kávy porozprávali o svojich najnovších cestovateľských zážitkoch po Turecku a Balkáne.

Okrem týchto podujatí mali používatelia knižnice možnosť registrácie zdarma i odpustenie sankčných poplatkov. Vyhlásili sme literárno-výtvarnú súťaž Fejtón 2024, otvorili sme trojmesačný prístup do kolekcie *Oxford English Dictionary* a tohtoročnou novinkou je burza kníh počas celého marca.

Zuzana Martinkovičová

Organizátorky a rečníčky kolokvia o Živene (zľava): Zuzana Martinkovičová, Radka Semancová, Marta Dobrotková, Daniela Kodajová, Simonne Jurčová a Henrieta Žažová. Foto: Stanislav Šišulák.

Poďakovali Martinovi Bodisovi

Poverený rektor Trnavskej univerzity Miloš Lichner osobne poďakoval Martinovi Bodisovi za vykonávanie funkcie predsedu Správnej rady Trnavskej univerzity, v ktorej skončil 29. februára 2024.

Dôvodom na odstúpenie z funkcie člena správnej rady je ďalšie pracovné pôsobenie Martina Bodisa na čele Národného inštitútu vzdelávania a mládeže, čo je ďalej nezlučiteľné s pozíciou v správnej rade. „Pánu Bodisovi úprimne ďakujem za jeho osobné nasadenie a prácu pre rozvoj Trnavskej univerzity. Na ďalšom pôsobisku mu želám veľa úspechov a teším sa na pokračovanie vzájomnej spolupráce," vyslovil sa M. Lichner.

PR
Foto: Barbora Likavská

Prvý jarný deň priniesol prvú Kávu s rektorom

Prvý jarný deň (20. marec 2024) priniesol prvú Kávu s rektorom Trnavskej univerzity, profesorom Milošom Lichnerom, SJ, ktorý prejavil záujem stretať sa so študentmi a načúvať im.

Prvé stretnutie neprinieslo len výbornú kávu, ktorú podával osobne pán rektor, ale aj početné impulzy, nápady a otázky priamo od študentov. Zaujímavé neformálne stretnutie trvalo bezmála dve hodiny. Prvé odvážne študentky, ktoré neváhali zavítať na stretnutie v kancelárii rektora, sa zaujímali najmä o konzorciálny projekt s Univerzitou sv. Cyrila a Metoda, internáty, zlepšenie výučby a zvýšenie internacionalizácie. Debata prebiehala *de quodlibet*, teda o čomkoľvek.

Zúčastneným sme tiež predstavili možnosti ďalšej participácie na živote univerzity, a to najmä prostredníctvom Študentskej rady TU a univerzitného časopisu.

Ďakujeme za prvé stretnutie. Radi by sme s Kávou s rektorom ďalej pokračovali a rozšírili ju aj pre zamestnancov našej alma mater.

PR
Foto: Barbora Likavská

Na križovatke ciest medzi Európou a Áziou

V dňoch 3. až 5. apríla 2024 sa konalo pravidelné stretnutie partnerských univerzít v rámci konzorcia KreativEU. Tentokrát reprezentanti univerzít prijali pozvanie od rektora tureckej univerzity *Adana Alparslan Türkeş Science and Technology University*. Stretnutie sa symbolicky konalo na križovatke ciest medzi Európou a Áziou – v Istanbule.

Súčasťou programu okrem iného bola aj návšteva *Yıldız Technical University*, ktorá patrí medzi najvýznamnejšie verejné univerzity v Turecku a patrí jej aj miesto v tisícke najprestížnejších svetových univerzít. Univerzita s 11 fakultami, kde študuje približne 40 000 študentov, ktorí môžu prepojiť štúdium s prácou vo vlastnom startup centre, je veľkou inšpiráciou. Trnavská univerzita sa teší na nadviazanie úzkej spolupráce s touto renomovanou inštitúciou, čo otvára dvere pre našich študentov pedagogiky a archeológie, aby mohli absolvovať štúdium na tejto výnimočnej univerzite prostredníctvom programu Erasmus+.

Starostlivosť a pohostinnosť našich hostiteľov nebola len gestom, ale skutočne neoceniteľnou hodnotou, ktorá prispela k ešte väčšiemu prepojeniu a posilneniu partnerstva medzi všetkými univerzitami v našom konzorciu.

Istanbul – mesto mnohých kultúr, národností a historických udalostí, ktoré sa prelínajú a spolu vytvárajú nezameniteľného ducha tohto miesta, je ako živý príklad toho, čo môže byť synonymom pre projekt konzorcia univerzít KreativEU, kde sa zrkadlí jedinečnosť a rozmanitosť jedenástich krajín zároveň. Dokáže spájať kreativitu a kultúrnu rozmanitosť mnohých národností, pričom ponecháva priestor každej na vlastnú sebarealizáciu.

Mária Hercegová
Foto: archív autarky

Inaugurovali dekanku právnickej fakulty Mariannu Novotnú

V pondelok 8. apríla 2024 v bratislavskom Primaciálnom paláci inaugurovali novú dekanku Právnickej fakulty Trnavskej univerzity doc. JUDr. Mariannu Novotnú, PhD., univ. prof. Do čela fakulty ju zvolilo volebné zhromaždenie 26. októbra 2023, jej funkčné obdobie trvá od 1. novembra 2023 do 31. októbra 2027.

Ešte počas volebného zhromaždenia predstavila Marianna Novotná svoju víziu smerovania právnickej fakulty. Naďalej má dominovať prístup orientovaný na študenta a fakulta si má zachovať postavenie centra excelentného výskumu. V rámci inštitucionálnej spolupráce vyzdvihla už existujúcu širokú sieť spolupracujúcich inštitúcií, ktorou fakulta napĺňa svoju tretiu misiu. Pokiaľ ide o spoluprácu so zahraničím, za jednu z priorít označila M. Novotná podporu dlhodobých aj krátkodobých pobytov zamestnancov na zahraničných inštitúciách. Zahraničná skúsenosť má byť charakteristickým znakom profesijného života tvorivých zamestnancov na fakulte.

Počas inauguračného príhovoru dekanka pripomenula hodnoty, ktoré tvoria základ dosahovania akademickej excelentnosti: spravodlivosť, vysoký etický štandard, slušnosť, tolerancia, rovný prístup a korektný dialóg a spolupráca. „Spoločne si kladieme najvyššie ciele. Posunúť hranice právnej vedy prácou založenou na princípoch poctivosti, integrity a zodpovednosti voči spoločnosti, ako aj voči sebe samým. Vychovať najlepších právnikov pre prax, ktorí sa pri rozpore so sociálnymi a právnymi výzvami stávajú hlasom pre tých, ktorí ho nemajú," vyhlásila nová dekanka. Poďakovala sa akademickej obci za zverenú dôveru a vyznala sa, že sa cíti byť súčasťou právnickej fakulty už od prvého okamihu, keď ju prijímal profesor Ján Lazar na katedru občianskeho a obchodného práva v roku 2003. Od roku 2022 pracuje na funkčnom mieste profesorky občianskeho práva. „Mám a budem mať vždy na pamäti úctyhodnú históriu našej alma mater a právnickej fakulty, jej úspechy, prestíž, vedeckú a vzdelávaciu úroveň, vynikajúce vzťahy s domácimi partnermi a s fakultami v zahraničí, plodnú a podnetnú spoluprácu, vysokú profesionalitu, kolegialitu a vzťahy ku študentom, ktoré na fakulte neustále kultivujeme, naše ambície a ciele smerujúce k neustálemu zvyšovaniu nárokov na výsledky našej vedeckej a pedagogickej práce," povedala počas svojho slávnostného príhovoru.

PR
Foto: Barbora Likavská

Trnavská univerzita mala zastúpenie v austrálskom Perthe

V dňoch 4. až 8. marca 2024 sa v austrálskom Perthe konal medzinárodný veľtrh vysokých škôl APAIE 2024, na ktorom sa zúčastnilo viac ako 2000 účastníkov zo 60 krajín sveta. Vďaka podpore ministerstva školstva a prostriedkov Plánu obnovy zastupovala Trnavskú univerzitu doc. Mgr. Dana Masaryková, PhD., prorektorka pre vonkajšie vzťahy a spoluprácu spolu s ďalšími reprezentantmi 14 univerzít zo Slovenska.

V priebehu veľtrhu sa realizovalo viacero bilaterálnych a multilaterálnych stretnutí so zástupcami zahraničných univerzít vrátane partnerov, s ktorými máme dlhodobú spoluprácu v rámci programu Erasmus+, napríklad s UNNES z indonézskeho Semarangu, s UPSI z Malajzie. Naskytli sa aj nové možnosti spolupráce so zástupcami univerzít vo Vietname, Bangladéši a Kanade. Okrem pracovných povinností sa prorektorka zúčastnila aj na charitatívnom behu *Footprints of Change – Acumen 5K Run or Walk for Veerni Literacy Programme*, ktorý bol tento rok venovaný podpore vzdelávania dievčat zo znevýhodneného prostredia v ázijských krajinách. Veríme, že účasť na medzinárodnom veľtrhu prispeje k rozvoju internacionalizácie na Trnavskej univerzite v Trnave a podporí nové možnosti spolupráce s partnerskými krajinami.

Dana Masaryková
Foto: archív autorky

Róbert Zsembera, štátny tajomník ministerstva školstva a prorektorka Dana Masaryková v stánku Trnavskej univerzity v Perthe na veľtrhu APAIE 2024

Profesorka Lívia Adamcová v predstavenstve Spoločnosti pre nemecký jazyk

Spoločnosť pre nemecký jazyk (*Gesellschaft für deutsche Sprache*) zvolila na svojom poslednom zasadnutí v marci 2024 vo Wiesbadene do svojho predstavenstva na ďalších šesť rokov známu slovenskú germanistku Líviu Adamcovú, vedúcu Katedry nemeckého jazyka a literatúry PdF TU. Jej kolegami v predstavenstve sú uznávaní odborníci z oblasti germanistickej lingvistiky z nemeckých univerzít, vydavateľstiev a inštitúcií.

Spoločnosť pre nemecký jazyk je jednou z najstarších jazykovedných spoločností v Nemecku (založená v r. 1947). Má po celom svete 101 pobočiek v štyridsiatich štátoch a združuje 4000 členov. Pobočku na Slovensku viedla 18 rokov prof. PhDr. Lívia Adamcová, PhD., v súčasnosti jej predsedá Mgr. Silvia Adamcová, PhD., z Ekonomickej univerzity v Bratislave. Jej úlohou je okrem popularizácie nemeckého jazyka vo svete aj bezplatná poradenská činnosť (podobne ako u nás Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave). S rôznymi problémami a otázkami sa ohľadom správneho používania nemčiny na ňu obracajú vedci, novinári, politici, zamestnanci médií, ale aj poslanci či ministri, skrátka všetci, ktorí pracujú s odborným nemeckým jazykom, resp. reprezentujú Nemecko v zahraničí. Spoločnosť má sídlo v nemeckom Wiesbadene (Spolková krajina Hessen, SRN) a prevádzkuje pobočku aj v nemeckom Bundestagu v Berlíne. Je financovaná nemeckým parlamentom. Spoločnosť organizuje mnoho vedeckých podujatí (prednášky, workshopy, súťaže, aj finančne podporuje aktivity pobočiek v zahraničí).

Túto možnosť využíva aj L. Adamcová, ktorá do Trnavy na Katedru nemeckého jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity pozýva profesorov germanistiky z rôznych univerzít (ako aj zástupcov veľvyslanectiev), ktorí vo svojich prednáškach približujú našim študentom synchrónnu systémovú lingvistiku a besedujú s nimi. Študenti majú možnosť zdarma používať vedecké časopisy *Muttersprache* a *Sprachdienst*, ktoré spoločnosť vydáva. Nájdu v nich články o aktuálnych vývojových tendenciách súčasnej nemčiny a pripravujú z nich referáty, podklady na seminárne a záverečné práce. Autormi článkov sú nemeckí i zahraniční lingvisti, ktorí v nich osvetľujú problematiku písaného a hovoreného nemeckého jazyka v jeho rôznych spoločensko-sociálnych súvislostiach.

Terézia Struhárová
Foto: autorka

Medzinárodné študentské psychologické dni

V dňoch 4. a 5. apríla 2024 sa v Prahe konal 23. ročník medzinárodnej odbornej súťaže pre študentov psychológie Medzinárodné študentské psychologické dni, ktorý bol spojený s 24. ročníkom celoslovenskej súťaže Študentskej vedeckej odbornej činnosti (ŠVOČ). Študentka Ivana Jakubová úspešne reprezentovala nielen Trnavskú univerzitu, ale celé Slovensko.

Katedru psychológie FF TU v odbornej porote zastupoval Peter Telicák a na súťaži sa zúčastnili dve študentky magisterského stupňa štúdia psychológie, ktoré boli vybrané na základe interného katedrového kola súťaže: Daniela Kováčová a Ivana Jakubová. I. Jakubová s témou Individuálne rozdiely v heuristickom usudzovaní získala výborné 2. miesto v medzinárodnej súťaži a taktiež aj 2. miesto v celoslovenskej súťaži. Srdečne gratulujeme k dosiahnutým úspechom a ďakujeme za výbornú reprezentáciu.

Medzinárodné študentské psychologické dni sú vedeckou súťažnou konferenciou, na ktorej sa zúčastňujú študenti bakalárskych a magisterských programov psychológie. Počas konferencie odzneli príspevky študentskej vedeckej a odbornej činnosti z českých a slovenských vysokých škôl a univerzít. Cieľom konferencie je prezentácia výsledkov študentských výskumov z rôznych oblastí psychológie, výmena znalostí a skúseností z teoretického bádania a empirického psychologického výskumu, diskusia k záverom vedecko-výskumných aktivít a aktuálnym spoločenským témam.

Ivana Jakubová získala 2. miesto v medzinárodnej odbornej súťaži pre študentov psychológie v Prahe

Marián Špajdel
Foto: archív autora

Šport spája študentov trnavských univerzít

Športový deň trnavských univerzít zorganizovali študenti našej alma mater spolu so študentmi Univerzity sv. Cyrila a Metoda a Materiálovotechnologickej fakulty Slovenskej technickej univerzity so sídlom v Trnave (MTF). Konal sa v utorok 9. apríla 2024. Svojou prítomnosťou poctili športujúcich aj poverený rektor Miloš Lichner, SJ, a poverená prorektorka pre vonkajšie vzťahy Dana Masaryková. Obaja majú k športu blízko – v prípade rektora ide o turistiku, bicykel, plávanie a otužovanie či ďalšie športy. Pani prorektorka sa zas venuje odborne telesnej a zdravotnej výchove i športovému plávaniu.

Podujatie je výsledkom spolupráce Študentskej rady TU so Študentskou radou UCM a študentami z AMOS (MTF STU). „Od rána prebiehali zápasy plné emócií, zápalu a zábavy. V ŠR TU sme veľmi radi, že sa nám podarilo zrealizovať toto podujatie pre študentov v Trnave a mohli sme ukázať, že ako študenti rôznych univerzít vieme spojiť sily a pripraviť podujatie na vysokej úrovni nielen pre študentov, ale aj zamestnancov univerzít. Myslíme si, že Športový deň dopadol výborne, bez vážnych zranení, účastníci odchádzali s úsmevom na tvárach, a práve to nás motivuje k budúcej spolupráci," delí sa so svojimi postrehmi predsedníčka Študentskej rady Trnavskej univerzity Nela Kováčová. „Samozrejme, v neposlednom rade patrí veľká vďaka vedeniu Trnavskej univerzity za podporu a pomoc, bez ktorej by nebolo možné podujatie zrealizovať, konkrétne pani prorektorke doc. Dane Masarykovej, PhD., a pánovi rektorovi, prof. ThLic. Milošovi Lichnerovi, D. Th." Svoje sily si študenti zmerali vo futsale, florbale, volejbale a stolnom tenise. Zapojili sa aj naši zamestnanci a pedagógovia. Ako to vo športe býva, najlepších ocenili medailami a pohármi.

www.truni.sk
Foto: Barbora Likavská

Laureáti Ceny Martina Palkoviča 2024

Cena Martina Palkoviča putuje najlepším pedagógom Trnavskej univerzity vždy pri príležitosti Dňa učiteľov. Ani tento rok to nebolo inak. Cenu Martina Palkoviča si v utorok 26. marca 2024 prevzalo z rúk povereného rektora Miloša Lichnera, SJ, päť ocenených vysokoškolských pedagógov zo všetkých fakúlt Trnavskej univerzity. Cenu udelil rektor ako znak uznania a ocenenia v pedagogickej oblasti Ingrid Halászovej, Oľge Zápotočnej, Alene Uríčkovej, Ladislavovi Csontosovi, SJ, a Eve Szabovej.

„Cenou Martina Palkoviča nechceme totiž oceniť len skutočnosť, že jej laureáti počas svojho pôsobenia u nás odučili svoje predmety, ale aj to, že študentov, s ktorými sa stretali, pozitívne ovplyvnili svojou ľudskou zrelosťou," vysvetlil poverený rektor Miloš Lichner. „Ľudsky zrelý človek je taký, ktorý je schopný pri svojom kontakte so svetom robiť slobodné rozhodnutia a súčasne čeliť dôsledkom svojho rozhodovania. Charakterizuje ho schopnosť prevziať za toto všetko zodpovednosť a nevyhovárať sa na iného človeka alebo na nejakú inštitúciu. Vyučujúci totiž vzdeláva a formuje nielen odprednášanou látkou, ale aj a najmä príkladom svojho života a slova." M. Lichner ďalej dodal: „Viem, že rozhodovanie bolí, pretože nás konfrontuje s našou ľahostajnosťou a pohodlím; ale človek osobnostne dozrieva iba tým, že sa učí v rozlišovaní prijať rozhodnutie a konať v súlade s ním, že neuhýba pred komplikáciami a že dokáže prijať dôsledky svojho správania."

Ocenenie je pomenované po piatom rektorovi starobylej Universitas Tyrnaviensis Martinovi Palkovičovi (1650 – 1652, 1655 – 1657), rodákovi z neďalekej Chtelnice, ktorý pôsobil ako dekan filozofickej a teologickej fakulty. Martin Palkovič bol profesor filozofie, teológie, Svätého písma, ďalej pracoval ako kancelár a špirituál, riaditeľ knižnice, rektor seminára a riaditeľ kníhtlačiarne.

doc. Mgr. Ingrid Halászová, PhD.
Katedra dejín a teórie umenia Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

Docentka Ingrid Halászová na Trnavskej univerzite pôsobí už viac ako dvadsať rokov. V roku 2018 sa habilitovala na docentku. Odborne sa venuje ranému novoveku, umeleckým remeslám, znalectvu a zberateľstvu a študentov tiež sprevádza pri písaní ich záverečných kvalifikačných prác. Je autorkou množstva odborných

štúdií, napr. významnej vedeckej monografie Pred portrétom: úvahy o obsahoch, významoch, funkciách a reprezentačných stratégiách portrétu v ranom novoveku. „Záujem o portréty ma v profesionálnom živote sprevádza vlastne už od čias môjho univerzitného štúdia. Zintenzívnil sa v poslednom ročníku, v čase hľadania konkrétnej témy mojej diplomovej práce," hovorí I. Halászová a pokračuje: „Hoci som v nej pôvodne plánovala pracovať s portrétmi len ako sekundárnym pramenným materiálom k historickému odievaniu, prakticky hneď ma to začalo ťahať k aj výskumu toho, čo tvorí kontext umeleckého diela. Odvtedy rada hovorím to, ako to cítim ja – totiž že ponoriť sa do skúmania obrazov, to je ako môcť zároveň žiť aj v ‚paralelnom vesmíre´."

Monografia I. Halászovej P. M. Bohúň vyšla k rovnomennej výstave Peter Michal Bohúň (1822 – 1879): Maliar vľúdneho štetca, inštalovanej v Liptovskej galérii P. M. Bohúňa od decembra 2022 do augusta 2023. Ako uvádza galéria na svojej facebookovej stránke, dvojjazyčná publikácia približuje dobu, počas ktorej maliar pôsobil, situáciu v maliarstve, profil Bohúňa ako maliara a reflexie jeho tvorby od prvých pokusov cez portrétnu, litografickú tvorbu, krajinomaľbu, po náboženské a žánrové námety. Publikáciu bohato ilustrujú reprodukcie z viacerých slovenských aj poľských múzeí a galérií. V súčasnosti táto kniha súťaží v Knihe Liptova v kategórii odborná literatúra.

prof. PhDr. Oľga Zápotočná, CSc.
Katedra školskej pedagogiky Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

„Pedagogický Oscar" putuje aj do rúk profesorky Oľgy Zápotočnej, odborníčky na jazykovú gramotnosť. Od roku 1997 pôsobí na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity a od roku 1990 tiež na Ústave výskumu sociálnej komunikácie SAV. Je graduovaná v oblasti psychológie, pedagogickej psychológie a pedagogiky. Venuje sa teoretickému a empirickému skúmaniu kognitívno-psychologických, pedagogických a sociokultúrnych aspektov vývinu jazykovej gramotnosti so zameraním na aktuálne problémy jej rozvíjania v súčasnom vzdelávacom a informačnom prostredí. Vo svojej pedagogickej činnosti sa zameriava na riešenie týchto otázok na

úrovni predprimárneho a primárneho vzdelávania. Medzi jej predmety patrí psychický vývin dieťaťa, jazyková a literárna gramotnosť, psychológia detstva a vzdelávania a teória a výskum gramotnosti.
„Do prostredia univerzitného vzdelávania priniesla balík relevantných a na slovenskej vysokoškolskej pôde dovtedy vôbec neprednášaných poznatkov z výskumu čitateľskej gramotnosti, opretý o veľmi slušný teoretický fundament, a najmä o akademický rozhľad," píše sa v charakteristike.

PhDr. Alena Uríčková, PhD.
Katedra ošetrovateľstva Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave

Dr. Uríčková je spojená s Trnavskou univerzitou od roku 2006, momentálne pracuje ako odborná asistentka na katedre ošetrovateľstva. Predtým mala bohaté skúsenosti nielen z výučby (napr. na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave), ale aj z praxe (napr. zastávala post vrchnej sestry v Národnom onkologickom ústave v Bratislave).
Jej profesionálna kariéra začala v Trnave – konkrétne vo vtedajšej Nemocnici s poliklinikou v roku 1985, kde pôsobila ako ženská sestra – inštrumentárka na gynekologicko-pôrodníckom oddelení II na operačnej sále.
Medzi jej hlavné predmety patrí ošetrovateľstvo v chirurgii, ošetrovateľské techniky, klinická prax a multikultúrne ošetrovateľstvo. Jej kolegovia ju charakterizujú ako prísnu, precíznu, dôslednú a náročnú. „Za jej prísnosťou sa však skrýva veľká dávka človečenstva, ľudskosti a vzájomného porozumenia. Je ochotná vždy pomôcť a poradiť. Je veľkou bojovníčkou a neočakávané prekážky ju nikdy neodradia, práve naopak – výrazne ju posilňujú," zaznelo v laudáciu.

prof. PhDr. Ladislav Csontos, SJ, PhD.
Katedra filozofie Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave
Na našej alma mater prakticky netreba predstavovať profesora Ladislava Csontosa – jezuitu, teológa a filozofa, kresťanského antropológa a emeritného prorektora. Čestný doktor Pápežskej teologickej fakulty vo Varšave a nositeľ zlatej medaily Trnavskej univerzity bol ocenený za vynikajúce výsledky v pedagogickej činnosti na teologickej fakulte, ktorá sídli v Bratislave. Profesor Ladislav Csontos bol dlhé roky šéfredaktorom jezuitského časopisu Viera a život, ktorý desaťročia ovplyvňuje šírenie kresťanskej kultúry a je členom viacerých vedeckých rád na Slovensku, ako aj v Českej republike. Tiež je členom viacerých redakčných rád na Slovensku, v Českej republike a v Poľsku.
Rodák z Nového Mesta nad Váhom za komunizmu tajne vyštudoval teológiu. Po nežnej revolúcii sa začal venovať novej evanjelizácii, akademickej pastorácii a podieľal sa na založení prvého univerzitného pastoračného centra (v Bratislave). V rokoch 1997 – 2003 pôsobil ako prvý dekan Teologickej fakulty Trnavskej univerzity (ktorá vznikla z Teologického inštitútu sv. Alojza), neskôr aj ako prorektor Trnavskej univerzity (2011 – 2015). Odborne sa venuje filozofickej antropológii a filozofii kultúry.

V roku 2022 vo vydavateľstve Dobrá kniha s ním vyšiel knižný rozhovor Boh sa neunaví odpúšťaním. Emeritný rektor René Bílik charakterizuje L. Csontosa v triáde sloboda – dialóg – ľudská dôstojnosť: „... práve s týmito hodnotami sa mu spája predstava a existencia Boha i viera v neho, existencia a poslanie Cirkvi, a na týchto základoch vidí stáť aj naše univerzitné spoločenstvo."

doc. JUDr. Eva Szabová, PhD.
Katedra trestného práva a kriminológie Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

S Trnavskou univerzitou je docentka Eva Szabová pracovne spätá od roku 2013. V roku 2018 sa habilitovala na docentku a od nasledujúceho roka 2019 je vedúcou katedry trestného práva a kriminológie. Jej hlavnými profilovými predmetmi sú trestné právo procesné a trestné právo hmotné. Má za sebou viac ako 150 výstupov tvorivej činnosti, medzi jej najvýznamnejšie môžeme zaradiť napríklad Odvolanie v trestnom konaní alebo *European public prosecutor's office – cui bono?*
Docentka Eva Szabová je taktiež členkou mnohých riešiteľských kolektívov, komisie pre štúdium a odborovej komisie, školí a oponuje desiatky prác.

PR
Foto: Barbora Likavská

„Trnavská univerzita – miesto, kde sa šíri vedomosť, kultivuje myseľ a formujú sa hodnotové postoje.“

Hovoríme s novou dekankou Právnickej fakulty Trnavskej univerzity Mariannou Novotnou

Vážená pani dekanka, na úvod mi dovoľte zaželať vám veľa síl, zdravia, dobrých nápadov a radosti v novej etape vášho života. Býva dobrým zvykom predstaviť nových dekanov fakúlt aj čitateľom časopisu našej alma mater.

Vedecká právnická obec vás dobre pozná ako odborníčku v oblasti občianskeho práva, kolegovia ako tímového hráča. Čo bolo najdôležitejšie pri vašom rozhodovaní uchádzať sa o post dekanky? Veď – ako vieme, je to skôr služba.

Pred rozhodnutím uchádzať sa o funkciu dekana (a áno máte pravdu, vo svojej podstate ide o funkciu, podstatou ktorej by mala byť služba – služba inštitúcii a služba celej akademickej obci) som pôsobila ako prodekanka fakulty, takže určitú časť „služby“ akademickej komunite som sa snažila odovzdávať už z tejto pozície. Tým, že som bola členkou užšieho vedenia fakulty, že som sa zúčastňovala na mnohých procesoch fungovania fakulty (a to v období, ktoré nebolo kvôli procesom zosúlaďovania so štandardmi Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo a v nadväznosti na veľkú novelizáciu vysokoškolského zákona ľahké) a tým, že na fakulte dlhodobo pôsobím a poznám ju, bolo moje rozhodnutie premyslené, racionálne, ale aj emocionálne podložené a azda aj vyvážené. Samozrejme, po nástupe do funkcie som veľmi rýchlo zistila, že pozícia dekana zahŕňa oveľa viac, ako sa môže javiť niekomu nezúčastnenému, a ešte stále prechádzam v mnohých veciach dynamickým procesom učenia sa. Predchádzajúca pani dekanka však dokázala v rámci svojich dvoch funkčných období aj v nadväznosti na vytvorenie nového systém kvality nastaviť procesy fungovania na fakulte tak, že nástup nového dekana či dekanky mohol byť plynulý, hladký a bezproblémový a čo najmenej stresujúci. Naviac ostala v rámci užšieho vedenia fakulty zachovaná väčšina tímu najbližších spolupracovníkov, ktorých si pracovne aj ľudsky veľmi vážim. Takže, ak sa pýtate, čo bolo najdôležitejšie pri mojom rozhodovaní, bolo to vedomie, že mám podporu ľudí okolo seba, že som stotožnená so smerovaním fakulty a jej hodnotovým zakotvením, že viem, že sa môžem spoľahnúť na svojich spolupracovníkov, ako aj to, že som si bola vedomá svojich očakávaní a zodpovednosti, ktorá je s touto funkciou spojená.

doc. JUDr. Marianna Novotná, PhD., univ. prof.

Čo je pre vás najväčšou radosťou v novej funkcii a čím vás inšpirovali predošlí dekani a dekanky, prípadne dekani z partnerských fakúlt doma alebo v zahraničí?

Najväčšou radosťou a zároveň zadosťučinením každého v riadiacej funkcii by malo byť, ak vidí inštitúciu rozvíjať sa, dosahovať úspechy, ak sú spokojní tak študenti, ako aj zamestnanci. Bolo by zvláštne, ak by som toto cítila inak. Veľmi ma teší, ak vidím, že sa fakulta posúva stále vpred, že dokáže vytvárať excelentné výstupy na strane tak tvorivých zamestnancov, ako aj študentov, že veľká časť študentov a študentiek sú angažovaní a aktívni, že sme otvorenou fakultou nielen v rámci spolupráce s rôznymi inštitúciami právnej praxe, orgánmi štátnej správy, inštitúciami občianskej spoločnosti, ale aj voči zahraničiu. Z čoho som mala v poslednom čase veľkú radosť, bola veľmi pozitívna správa hodnotiteľskej komisie v rámci posudzovania súladu systému kvality so štandardmi Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo, ktorá ukázala, že systém, mechanizmy a prostriedky, ktoré boli vytvorené v procese zosúlaďovania alebo už skôr fungovali na univerzitnej či fakultnej úrovni, stáli za všetku námahu, energiu a čas, ktoré musela celá akademická komunita do procesu vložiť.

Pozitívnymi pocitmi má napĺňa aj možnosť vytvárať a implementovať nové nápady a iniciatívy, pretože ako som aj uviedla vo svojej vízii pri voľbe dekana, cieľom môjho pôsobenia je zachovať kontinuitu a stabilitu v tom, čo bolo vyhodnotené ako fungujúce, efektívne, prínosné alebo čo je príkladom dobrej praxe a ponúknuť a zrealizovať nápady, iniciatívy, možnosti a plány tam, kde je ešte priestor na zlepšenie a posun.

Moji predchodcovia a predchodkyne vo funkcii nastavili pomyselnú latku veľmi vysoko. Chcem sa im i na tomto mieste, rovnako ako všetkým ostatným, ktorí sú súčasťou našej fakulty, za to poďakovať. Nielen za ich vysokú vedeckú úroveň, pedagogické majstrovstvo, vytváranie skutočného živého spoločenstva a komunity ľudí, ale aj za osobné nasadenie a vlastný nezameniteľný vklad, ktoré dali našej fakulte jej osobitný charakter a tvár, a ktorým vďačíme za to, že príbeh našej právnickej fakulty je aj príbehom prvenstiev, inšpirácií a množstva úspechov.

Čím je pre vás naša právnická fakulta výnimočná a kam by ste ju chceli posunúť počas vášho funkčného obdobia?

Na túto otázku si dovolím odpovedať parafrázou časti svojho inaugurač-

ného príhovoru. Výnimočnosť našej právnickej fakulty spočíva predovšetkým v tom, že si spoločne kladieme najvyššie ciele. Že sa snažíme posúvať hranice právnej vedy prácou založenou na princípoch poctivosti, vedeckej integrity a zodpovednosti voči spoločnosti, ako aj voči sebe samým. Že sa snažíme vychovať tých najlepších právnikov a právničky pre prax, ktorí sa pri konflikte so sociálnymi a právnymi výzvami stávajú hlasom pre tých, ktorí ho nemajú. Že sa snažíme kultivovať priestor, v ktorom žijeme tisícorakými spôsobmi (od odborných podujatí v rôznych sektoroch spoločenského a ekonomického života až po transfer vedy vo svetovom rozmere). A som presvedčená o tom, že ani tu náš potenciál nekončí. Spoločne dokážeme veľa, a ako sme sa presvedčili v náročných chvíľach, niekedy aj takmer nemožné. A v tom tkvie i moja vízia – posúvať hranice k tomu, aby sme robili to najlepšie, čo môžeme, pretože ak sa snažíme dosiahnuť excelentnosť vo svojej práci, často nás to privedie i k nečakaným a úžasným výsledkom.

Táto výnimočnosť fakulty by však nikdy nebola možná bez výnimočného spoločenstva ľudí, ktorí sú jej súčasťou, ktorí vytvárajú jej obraz dovnútra i navonok, a to bez ohľadu na to, či ide o pedagogických zamestnancov, študentov či administratívnych pracovníkov. Toto spoločenstvo ľudí je hnacím motorom a srdcom fakulty a bez vzájomnej symbiózy tejto komunity, v ktorej má každý svoju nezastupiteľnú úlohu, nemožno dosiahnuť stanovené ciele, ktoré sú našimi spoločnými cieľmi.

Ako vnímate študentov práva, zmenili sa počas obdobia vašej doterajšej praxe? A pedagógovia? Vnímate, že sa vysokoškolská pedagogická prax zmenila alebo reflektujete viac na čoraz vyššie nároky na publikovanie výsledkov vedeckej činnosti?

Samozrejme, že sa počas obdobia mojej doterajšej viac ako dvadsaťročnej praxe zmenili tak študenti, ako aj pedagógovia. To, že dochádza k takýmto zmenám, je však úplne v poriadku a považujem to za úplne prirodzený dôsledok vývoja spoločenského prostredia a generačnej výmeny tak na strane študentstva, ako aj na strane pedagógov. Ak by teraz do vysokoškolských lavíc zasadli naši rodičia, pravdepodobne by zažili kultúrny šok, a rovnako ak spomíname na svoje vysokoškolské štúdiá my, nájdeme veľa rozdielov v postojoch, očakávaniach, prístupe nás ako študentov a terajšími študentami. To, že sú dnes študenti iní, ako boli v začiatkoch mojej pedagogickej praxe, súvisí do veľkej miery tak s nárastom informatizácie spoločnosti, ktorá, ak sa správne využíva, vedie k väčšej rozhľadenosti, ako aj s globalizáciou spoločnosti, väčšími skúsenosťami s kozmopolitným spôsobom života a otvorenosťou pri prijímaní rozmanitosti kultúr, názorov a hodnôt. Čo považujem za generačne podmienený veľmi pozitívny posun vpred je, ak použijem metaforu, upozadenie argumentov *ex cathedra* v životných či odborných postojoch študentov a naopak prevzatie väčšej miery zodpovednosti za svoje konanie, rozhodovanie a názory.

Inaugurácia novej dekanky právnickej fakulty Marianny Novotnej povereným rektorom Trnavskej univerzity Milošom Lichnerom

Zmeny pochopiteľne zaznamenala aj pedagogická prax, v rámci ktorej je identifikovateľný zreteľný presun od tradičnej frontálnej výuky uzavretej stenami učební k novým interaktívnejším formám výučby zameraných najmä na riešenie prípadových štúdií, väčším kontaktom s právnou praxou vo forme množstva ponúkaných stáží nielen na Slovensku, ale aj v zahraničí, širokou ponukou praktického klinicko-právneho vzdelávania, širokou ponukou špecializovaných voliteľných a výberových predmetov, ktoré vyučujú priamo odborníci z praxe. V rámci moderného právnického vzdelávania sa zároveň kladie dôraz aj na rozvoj mäkkých zručností a kompetencií študentov, ako sú komunikačné zručnosti, schopnosti plánovania, spracúvania informácií, flexibilita, zvládanie záťaže a proaktívny postoj.

Uvedené však neznamená rezignáciu na znalostné vyučovanie, pretože odborné znalosti sú a ostanú nevyhnutným základom a oporným pilierom právnickej činnosti a bez nich nie je možné budovať žiadnu ďalšiu nadstavbu.

Univerzita je miestom, kde je a musí byť pedagogický proces vždy previazaný s vedeckovýskumnou činnosťou a prezentáciou jej výsledkov. Ako inak by sme mohli odovzdávať študentom relevantné a predovšetkým aktuálne poznatky daného vedného odboru, ak by sa na vedeckovýskumnú činnosť nekládli vysoké nároky, ak by sme neboli súčasťou aktuálneho akademického diskurzu? Dôraz preto musí ležať na kvalite publikovaných výsledkov vedeckej činnosti s preferenciou kvalitného obsahu výskumu, ktorý je úzko previazaný so systémom vzdelávania.

Aké výzvy kladie fenomén umelej inteligencie pred tých, ktorí vzdelávajú budúcich právnikov?

Nástup umelej inteligencie (AI) na scénu nie je špecifickou výzvou osobitne iba pre tých z nás, ktorí vzdelávame právnikov, pretože ide o fenomén, ktorý má a bude mať do budúcnosti na vzdelávací proces ďalekosiahlejší všeobecný dosah a vplyv a bude sa s ním musieť vyrovnať celé vysoké školstvo. Na jednej strane si musíme uvedomiť, že AI a všetky možnosti, ktoré ponúka, sú len prirodzeným následkom vývoja, proti ktorému nemá význam bojovať a odmietať ho, ale naopak aj pri vzdelávaní právnikov vyťažiť z neho maximum toho, čo momentálne ponúka a umožňuje a čo pomôže tak učiteľovi, ako aj študentovi. Dnes už tiež nepíšeme griflíkom na tabuľku ako pred rokmi, ale posunuli sme sa k počítačom a interaktívnym formám vzde-

Marianna Novotná s poverenou prorektorkou Zuzanou Nevoľnou počas rokovania

lávania za použitia rôznych foriem technológii, pričom to považujeme za úplne normálnu súčasť vzdelávacieho procesu. Využívanie AI predstavuje len ďalší stupeň tohto vývoja, ktorý prináša ďalšie nové príležitosti smerom k personalizovanému učeniu, k možnostiam okamžitej spätnej väzby pre študenta, k znižovaniu záťaže a úspore času prevzatím rutinných rešeršných prác, systematizáciou východiskového brainstormingu a pod. Na druhej strane je však namieste veľká miera opatrnosti, keďže práve vysokoškolský vzdelávací proces je citlivý na rôzne formy zneužívania, získavania nepovolených výhod, plagiátorstva či iných foriem neetického konania, ktoré sú aj dnes na akademickej pôde neprípustné a sankcionované. Všetci, ktorí sme súčasťou vzdelávacieho procesu, sme v tomto ponímaní boli na rôznych úrovniach účastní diskusie o otázke efektivity a významu zachovania záverečných prác, seminárnych prác či iných zadaní, rovnako ako diskusie o nástrojoch, mechanizmoch a pravidlách, ktoré by dokázali odhaliť a eliminovať akademické podvody pri využívaní umelej inteligencie.

Výzvou pre nás teda v tomto štádiu je, aby sme ako vzdelávacia inštitúcia venovali vo vzťahu k využívaniu umelej inteligencie pozornosť etickému používaniu technológií, aby boli opatrenia na prevenciu a riešenie problémov riadne aplikované (čo sa v konečnom dôsledku už deje) a aby sme do budúcnosti nastavili systém vzdelávania tak, aby sme ešte stále dokázali hodnotiť myšlienkové pochody a výstupy študenta a nie umelej inteligencie.

Nachádzame sa uprostred zložitého obdobia, sme súčasníkmi vojnového konfliktu na Ukrajine, v našej susednej krajine, ktorý má veľký vplyv na dianie nielen v Európe. Sme čoraz viac konfrontovaní so zmenou bezpečnostnej situácie, či už v súvislosti s týmto konfliktom, ale aj s rôznymi útokmi a extrémistickými činmi. Čím by v tomto období mohla právnická fakulta najviac obohatiť naše univerzitné prostredie, vysokoškolskú komunitu a aj spoločnosť vo všeobecnosti?

Právnická fakulta by v tomto kontexte mala byť pre širšie univerzitné či celospoločenské prostredie predovšetkým miestom edukácie o právnych aspektoch menovaných konfliktov. Právnická fakulta by mala byť (a aj reálne už je) fórom, kde sa organizujú diskusie a prednášky odborníkov na izraelsko-palestínsky konflikt, ruskú inváziu či iné útoky a bezpečnostné hrozby, s ktorými sme konfrontovaní, či kde je riziko ich vzniku. Takáto forma vzdelávania širšieho (i neprávneho) auditória môže prispieť k pochopeniu danej situácie a možností jej riešenia z hľadiska pravidiel práva, k uvedomeniu si právnej a diplomatickej reality a rovnako môže poskytnúť nástroje na kritické myslenie, schopnosť vyhodnocovania informácií a odmietania konšpiračných prístupov, xenofóbneho správania či nacionalizmu.

Dekanka M. Novotná po diskusnom stretnutí akademickej obce právnickej fakulty s predstavenstvom Slovenskej advokátskej komory Martinom Puchallom (vpravo) a Alexandrou Čižmárikovou (druhá sprava), ako i s regionálnym zástupcom komory pre Trnavský kraj Igorom Ribárom

Ak môžete, prezraďte, ako si predstavujete ideálny relax?

Ideálnym relaxom pre mňa je aktívny odpočinok vo forme cestovania. Milujem objavovanie nových miest a kultúr, lokálnej gastronómie, návštevy pamiatok, ale aj prírodných krás. Keďže osobnostne nepreferujem rutinu a pridlhé zotrvávanie v zabehnutých koľajach, cestovanie je pre mňa práve tou formou spontánnosti, niekedy dokonca dobrodružstva, keď je prípustné a vhodné vybočiť zo zabehnutých koľají a nerobiť si zásadné plány, ale jednoducho užívať čaro okamihu.

Ďalšou formou oddychových aktivít sú pre mňa návštevy kultúrnych ustanovizní. Som dlhoročným verným a veľkým fanúšikom divadla, či už v jeho činohernom, opernom alebo baletnom prevedení. Divadlo je totižto miestom, kde sú každá emócia a každý moment jedinečné a neopakovateľné, presne tak ako v živote. A buď ste si túto emóciu (spolu)prežili s hercami či inými interpretmi, buď ste pri tomto momente boli, alebo ste ho zmeškali, a ak ste ho zmeškali, nepretočíte ho naspäť ako pri filme. A v tom je práve čaro divadelného predstavenia. Možno práve moja láska k divadlu bola aj jedným z dôvodov, prečo som absolvovala štúdium práva. V každom právnikovi totižto musí byť aj kúsok z herca, pretože tak ako herci sú v predstavení svojimi postavami, aj my právnici nie sme v našej praxi často sami za seba. Rovnako ako návštevou divadla si však oddýchnem aj pri návštevách galérií, obrazární či múzeí, čo najčastejšie spájam práve s mojou láskou k cestovaniu.

Čo by ste na záver zaželali našej alma mater?

Našej alma mater želám, aby pokračovala vo svojej ceste k excelentnosti a neustále sa rozvíjala ako miesto, kde sa šíri vedomosť, kultivuje myseľ a formujú sa hodnotové postoje, miesto, v ktorom sú vzťahy medzi jednotlivými súčasťami spoločenstva charakterizované vzájomným rešpektom, otvorenou a transparentnou komunikáciou, v ktorej majú pedagógovia a študenti priestor na vyjadrenie svojich otázok, nápadov, pripomienok, prípadne obáv. Nech je naša alma mater miestom, kde študenti, pedagógovia, ale i iní zamestnanci dostanú od kompetentných subjektov podporu a vedenie v ich snahách a pri napĺňaní cieľov, miestom, kde sa úspešne prelína akademický svet s praktickými skúsenosťami a kde sa budú stále rodiť nové nápady a inšpirácie.

Za rozhovor ďakuje

Michaela Moravčíková

Foto: Barbora Likavská

100 rokov od narodenia čestných doktorov Trnavskej univerzity

V tomto roku si pripomíname jubileum – 100 rokov od narodenia dvoch významných cirkevných osobností Slovenska – kardinálov Jozefa Tomka a Jána Chryzostoma Korca. Menej známou informáciou je, že obaja sú nerozlučne spätí aj s Trnavskou univerzitou – od roku 2004 sú jej čestnými doktormi (*Doctor honoris causa*).

Jozef Tomko (1924, Udavské – 2022, Rím) bol slovenský rímskokatolícky kardinál, arcibiskup, náboženský spisovateľ a emeritný prefekt Kongregácie pre evanjelizáciu národov a emeritný predseda Pápežského komitátu pre medzinárodné eucharistické kongresy. Za kňaza bol vysvätený v roku 1949 v Ríme, ale vzhľadom na politické pomery sa nemohol vrátiť do Československa.

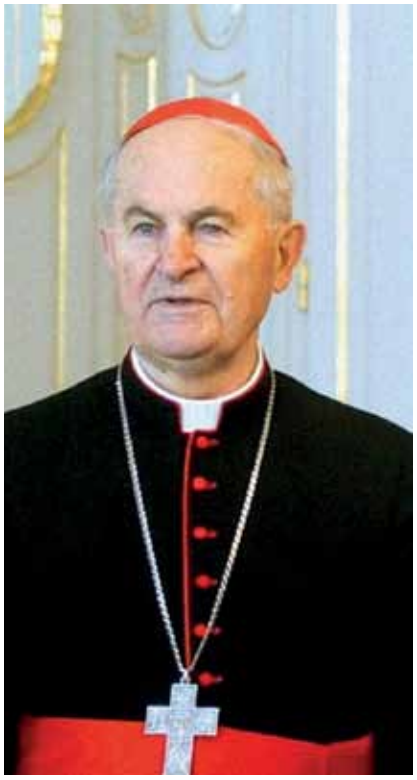

Jozef Tomko

„Aj na poli vzdelanosti my, malí Slováčkovia, môžeme čosi spraviť pre Európu a svet. Netreba ani veľké bohatstvo, ale treba priniesť naše ozajstné dedičstvo. Naše dedičstvo je čosi vzácne a my sme vystúpili na pôdu európsku vďaka viere. Tá naša viera je geniálna."

„Aby rástla láska, musíme si dať srdce ožiariť Kristovým svetlom."

V rokoch 1950 – 1965 pôsobil ako vicerektor Pápežského kolégia Nepomucenum v Ríme. Roku 1959 sa podieľal na založení Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme. Roku 1961 ho komisia vybrala ako jediného a najvhodnejšieho kandidáta do úradu Kongregácie pre náuku viery. Roku 1974 sa stal podtajomníkom Kongregácie pre biskupov a roku 1979 tajomníkom Synody biskupov, čo bola najdôležitejšia a najnáročnejšia funkcia v pokoncilovej cirkvi. Roku 1985 ho pápež Ján Pavol II. vymenoval za kardinála a za prefekta Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Po prvý raz stál Slovák na čele – po Štátnom sekretariáte – najdôležitejšej rímskej kongregácie. Vedecká rada Trnavskej univerzity mu 22. novembra 2004 udelila čestný doktorát „za jeho významný prínos pri rozvíjaní dialógu ako spoločnej cesty k pravde a v napomáhaní jednoty a lásky medzi ľuďmi a národmi".

Ján Chryzostom Korec (1924, Bošany – 2015, Nitra) bol slovenský rímskokatolícky duchovný, kardinál a diecézny biskup Nitrianskej diecézy, autor kníh nielen s náboženskou tematikou. Už ako 15-ročný chlapec vstúpil do Spoločnosti Ježišovej, kde pokračoval v stredoškolskom štúdiu a neskôr v štúdiu filozofie a teológie. V časoch krutého prenasledovania cirkvi prijal tajne kňazskú i biskupskú vysviacku. Za 54 rokov kňazskej služby strávil 40 rokov bez štátneho súhlasu na duchovnú pastoračnú činnosť, desiatky rokov bol väznený, vypočúvaný a ponižovaný bezpečnostnými orgánmi. Prínos kardinála

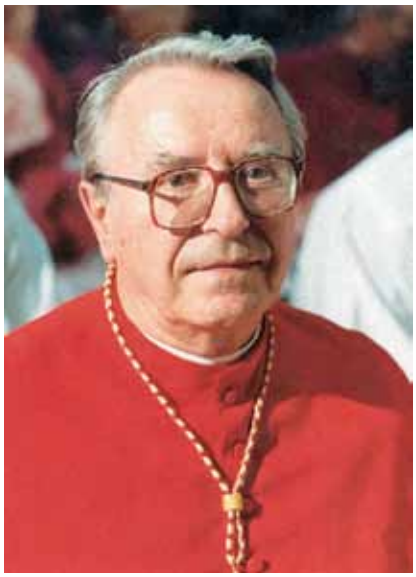

Ján Chryzostom Korec

„Domov je váš hrad, súhra rozumu a srdca. Nebojte sa ťažkostí."

„Sme na obraz a podobu Boha. A predsa sa mu často podobáme najmenej."

„Boh je pre mnohých čosi ako padák – myslia si, že ho možno otvoriť v poslednej chvíli."

Korca pre rozvoj poznania a vedy je pozoruhodný. Z významných diel treba upozorniť najmä na jeho knihu (jeho *chef d'oeuvre*) *Cirkev v dejinách Slovenska*, za ktorú získal v roku 1995 *cenu Spolku slovenských spisovateľov*. Za literatúru faktu v tom istom roku získal *Literárnu cenu*. Dňa 22. novembra 2004 mu bol udelený čestný doktorát na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady Trnavskej univerzity „za významný prínos k prehĺbeniu filozofickej a historickej reflexie ľudského bytia s osobitným zreteľom na slovenské dejiny".

Marián Manák

14. ročník doktorandskej vedeckej konferencie *Doctorandorum dies 2024*

Zuzana Lopatková
Foto: Monika Šturdíková

Dňa 13. marca 2024 sa na pôde Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave uskutočnil už 14. ročník vedeckej konferencie s názvom *Doctorandorum dies 2024*. Tradícia doktorandských dní má svoje pevné miesto aj na svetových univerzitách a najmä v dnešných časoch je nesmierne dôležité aj na našej filozofickej fakulte prezentovať spoločenské a humanitné vedy.

Po úvodnej metodologickej prednáške docentky Lucie Novákovej (katedra klasickej archeológie) s názvom Dejiny v pohybe: migrácia ako odpoveď na environmentálne výzvy, a informáciách Mgr. Beáty Košťálovej o štipendiách do zahraničia pre doktorandov nasledovali jednotlivé prednáškové bloky, v ktorých svoje výskumné témy predstavili študenti doktorandského štúdia šiestich akreditovaných študijných programov, a to slovenské dejiny, klasická archeológia, psychológia, filozofia, dejiny a teória umenia a sociológia. Program tohto ročníka obohatili okrem našich aj doktorandi z iných vysokoškolských či akademických pracovísk. Okrem toho, že doktorandi mali možnosť oboznámiť prítomných so svojimi výskumnými témami, získali tiež spätnú väzbu od zúčastnených študentov, spolužiakov aj vyučujúcich. Konferenčné prostredie tiež pomáha v upevňovaní komunikácie medzi poslucháčmi

Dejiny v pohybe: Migrácia ako odpoveď na environmentálne výzvy

Úvodná prednáška docentky Lucie Novákovej bola venovaná téme environmentálnej migrácie, ktorá predstavuje jednu z kľúčových hnacích síl v histórii ľudstva. Už od neolitu, keď sa ľudstvo začalo venovať poľnohospodárstvu, boli migrácia a pohyb populácií neoddeliteľne späté s environmentálnymi zmenami. Prechod k stálym sídlam umožnilo otepľovanie po poslednej dobe ľadovej, čo otvorilo dvere rozvoju poľnohospodárstva v rôznych častiach sveta. Migrácia nebola len o presune populácií, ale aj o šírení inovácií a technológií, ktoré napomáhali rozvoju nových oblastí a spoločností. Migrácie viedli k výmene poznatkov a skúseností medzi rôznymi komunitami, čím sa formovali základy na vznik rozvinutých civilizácií. Početné príklady z histórie ukazujú vplyv migrácií a environmentálnych zmien na rozvoj a úpadok civilizácií. Napríklad koniec doby bronzovej a koniec antiky boli obdobia, keď kombinácia klimatických zmien, vojenských konfliktov, politických a socioekonomických problémov spôsobila pád niektorých civilizácií. Aktuálny pohľad na vzťah medzi klimatickou zmenou, migráciou a konfliktom ukazuje na ich komplexnú a prepojenú povahu. Migrácia môže byť adaptívnou stratégiou alebo zdrojom konfliktu v prípade obmedzených zdrojov. Invázie, charakterizované agresívnym zásahom, majú na prijímajúce spoločnosti devastujúce účinky, zatiaľ čo migrácia ponúka príležitosti na kultúrnu výmenu a sociálno-ekonomický rozvoj. Schopnosť spoločností a jednotlivcov prispôsobiť sa klimatickým zmenám a zmierniť ich negatívne dôsledky je kľúčová na prežitie a rozvoj. Skúmanie historických migrácií odhaľuje, ako zmeny v prírodnom prostredí ovplyvnili sociálne a politické usporiadanie od starovekých civilizácií až po dnešné spoločnosti.

rozmanitých vedných odborov, ale aj istému stmeleniu najmladšej generácie vedeckej komunity. Doktorandi tak majú jedinečnú príležitosť konfrontovať sa s vedeckými autoritami, prijímať podnety zvonku, neuzatvárať sa len do svojho lokálneho okruhu, či dokonca vlastného vedeckého pracoviska, a aj na základe toho posúvať svoj výskum ďalej. Univerzita je univerzitou aj vďaka kvalitnému doktorandskému štúdiu, ktoré je nenahraditeľné a nevyhnutné pre ďalší vedecký rast každej univerzity. A z tohto hľadiska konferencia mala a má naozaj zmysel. Sme radi, že sme si na fakulte udržali túto tradíciu a podujatie nadviazalo na minulé ročníky cyklu doktorandských konferencií a vyjadrujeme nádej, že podobne ako v minulosti, aj tento rok budú príspevky, ktoré na konferencii odzneli, publikované v samostatnom vedeckom zborníku.

Stav právneho štátu a jeho budúcnosť

Dňa 28. februára 2024 sa na Filozofickej fakulte TU na základe podnetu študentov katedry politológie uskutočnila diskusia o stave právneho štátu na Slovensku. Motívom k jej zorganizovaniu bola prebiehajúca verejná diskusia o prínose a rizikách novely trestných kódexov, ktoré obsahovali okrem iného aj zrušenie Úradu špeciálnej prokuratúry od 15. marca 2024. Hosťami diskusie s názvom Právny štát na Slovensku boli prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry (ÚŠP) Ján Šanta a bývala ministerka spravodlivosti Lucia Žitňanská.

Moderátorom besedy bol vyučujúci z katedry politológie Tomáš Jahelka. Obaja hostia priblížili význam špecializácie na úrovni prokuratúry v kontexte vyšetrovania závažných trestných činov, ako aj riziká, ktoré sa spájali s novelou Trestného zákona predloženou v skrátenom legislatívnom konaní súčasnou vládnou koalíciou. Obaja zúčastnení hostia sa zhodli na dôležitosti procesu humanizácie práva, ktorý by však mal prebiehať spôsobom vzbudzujúcim dôveru občanov v štátne inštitúcie a s rešpektom k zachovaniu princípu rovnováhy moci v štruktúre existujúcich verejných inštitúcií. V následnej diskusii mali možnosť študenti s hosťami diskutovať o témach, ktoré sa týkali významu ÚŠP z perspektívy medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky, systematického podceňovania významu neformálnych pravidiel v kontexte formovania politickej a právnej kultúry spoločnosti a nebezpečenstva politického zneužívania skráteného legislatívneho procesu, ktorým sa obmedzuje verejná a odborná diskusia o zásadných dôsledkoch takto schválených zákonných zmien.

Hostia diskusie s moderátorom (sprava): Tomáš Jahelka, Lucia Žitňanská a Ján Šanta. Foto: archív autorky.

Dané podujatie bolo ďalším v rade, ktoré v akademickom roku 2023/2024 zorganizovali poslucháči študijného odboru politológie na Filozofickej fakulte TU a opätovne preukázalo pokračujúci záujem študentov realizovať odborné diskusie na aktuálne politické témy.

Kornélia Ivanová

Návšteva Bellušovho vodojemu

Dňa 15. marca 2024 sa študenti Katedry klasickej archeológie Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave v rámci predmetu Ekológia antického človeka zúčastnili na zaujímavej exkurzii do Bellušovho vodojemu v Trnave. Táto návšteva odkryla fascinujúci svet historických vodných stavieb, ktoré sú živým dokladom minulých technických inovácií. Historické vodné stavby predstavujú dôležitú súčasť našej kultúry. Už staroveké civilizácie, predovšetkým antický Rím, preukázali výnimočné inžinierske schopnosti, ktorých odkazom je využívanie gravitácie na rozvod vody. Tento jednoduchý, no geniálny princíp sa stal základom, na ktorom spočíva fungovanie moderných vodných diel, a tak má antické dedičstvo neoceniteľný prínos aj dnes. Bellušov vodojem v Trnave je ukážkou efektívneho využívania tisícročnej tradície aj v dnešnej dobe. Pomenovaný po svojom architektovi, profesorovi Emilovi Bellušovi, predstavuje jedinečnú spojnicu medzi históriou a modernou. Jeho vznik bol úzko spojený s potrebou zlepšiť vodovodný a kanalizačný systém v Trnave na začiatku 20. storočia. Vďaka iniciatíve a technickej prezieravosti mnohých odborníkov ešte aj dnes môžeme obdivovať nielen funkčnú, ale aj estetickú hodnotu tejto stavby.

Lucia Nováková

Novinky z fakulty pedagogickej

Keď vôľa a záujem vytvoria podmienky na zmysluplnú konferenciu doktorandov *Juvenilia Paedagogica*

Lucia Kočišová
Foto: Adriána Filipová

V oblasti vedy plní vedecká konferencia viacero úloh: je miestom prezentovania svojej práce, miestom výmeny skúseností a v neposlednom rade aj miestom osobných aj elektronických kontaktov. Pre doktorandov, začínajúcich vedeckých pracovníkov, sú doktorandské konferencie zároveň aj miestom, kde môžu dostávať spätnú väzbu na svoju prácu v rôznom štádiu rozpracovanosti. Najčastejšie sú takéto konferencie zacielené odborovo, čo predpokladá zapojenie jedného či viacerých rovnako zameraných pracovísk pri organizácii doktorandskej konferencie. Čo však, ak ide o odbor pedagogika a rôzne výskumné zamerania? Vtedy sa zapoja pracovníci z celej fakulty.

Tento rok sa na pedagogickej fakulte pod organizačným vedením katedry pedagogických štúdií konal 9. februára už 14. ročník konferencie *Juvenilia Paedagogica 2024* s podnázvom Aktuálne teoretické a výskumné otázky pedagogiky v konceptoch dizertačných prác doktorandov. Organizátorom pod vedením Andreja Rajského sa darí každoročne zabezpečiť hodnotné plenárne prednášky, ktoré sú zaujímané nielen pre doktorandov, ale aj pedagógov. Po úvodnom slove dekanky Viery Peterkovej a vedúcej katedry pedagogických štúdií Blanky Kudláčovej vystúpili dvaja prednášajúci. V tomto ročníku o skúmaní výučbového dialógu referovala Klára Šeďová z Pedagogickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne, na ktorú nadväzoval Martin Brestovanský (PdF TU) s témou reflexívnych protokolov ako nástrojov na posilnenie odborného dialógu a didaktickej reflexie učiteľov.

Následne sa rokovalo v šiestich sekciách zostavených z hľadiska príbuznosti tém doktorandských prác. Tu sa podarilo organizátorom zabezpečiť účasť vedeckých kapacít v každej oblasti pedagogického výskumu z celej fakulty tak, aby doktorandi dostali kvalitnú spätnú väzbu. Reflexie boli podávané kolegiálnym spôsobom a boli nielen pochvalné, ale poskytovali aj rady na zlepšenia v prezentáciách. Odborná diskusia bola rovnako cenným prínosom pre doktorandov, ako aj pre zúčastnených odborníkov, ktorí si tak zmapovali aktuálne riešené témy a záujmy mladých vedeckých pracovníkov.

Jednou zo sekcií bola sekcia študentskej a odbornej konferencie (ŠVOK) pre pregraduálnych študentov fakulty.

Pomyselnú bodku za celým podujatím dodá recenzovaný elektronický zborník *Juvenilia Paedagogica 2024* a nám aktuálne ostáva tešiť sa na ďalší ročník tejto úspešnej akcie.

***Juvenilia Paedagogica 2024* v číslach:**
Počet členov organizačného tímu: 8
Počet aktívne referujúcich doktorandov: 39
Počet moderátorov sekcií: 7
Počet zapojených odborníkov: 36
Počet zapojených univerzít: 13
Počet oponentov v sekciách: 26
Počet účastníkov v ŠVOK: 4

Perspektívni malí vedci

V piatok 9. februára 2024 v priestoroch katedry chémie pedagogickej fakulty privítali žiakov 2. ročníka zo súkromnej základnej školy BESST v Trnave. Návštevníci absolvovali výskumné aktivity na troch stanovištiach, kde mohli perspektívni malí vedci skúmať rozpustnosť látok vo vode, hľadať najlepší filter či sa zaoberať podmienkami odparovania vody. Niektorí z nich tak po prvýkrát navštívili skutočné chemické laboratórium alebo si mohli siahnuť na špeciálne laboratórne pomôcky. Veríme, že si odniesli nielen silný pozitívny zážitok, ale aj nové či posilnené vedomosti a zručnosti. Program pre návštevníkov pripravili odborná asistentka Mária Orolínová a doktorandky Jana Urbanová a Viktória Sláviková.

Viktória Sláviková

Foto: Janka Máliková

Študentská vedecká a odborná konferencia katedry slovenského jazyka a literatúry

Študenti katedry slovenského jazyka a literatúry ani tento akademický rok neotáľali s účasťou na Študentskej vedeckej a odbornej konferencii, ktorá sa uskutočnila 25. marca v priestoroch študovne pedagogickej fakulty.

Účastníci konferencie spolu s predsedom komisie (zľava: Tamara A. Žalobínová, Natália Feriancová, Juraj Chlipala, Alica Struková, Alexandra Maruniaková, Tamara Lajchová a dr. Marek Mikušiak). Foto: Tamara Janecová.

Šestica odvážnych súťažiacich sa v priebehu dňa venovala obhajovaniu svojich prác, či už s literárnym, jazykovedným alebo didaktickým zameraním. Porota vyhodnotila trojicu víťazov: Cenu za tretie miesto získala Alica Struková s témou Pracovné listy zamerané na osobnosti zo sveta nepočujúcich. Na druhom mieste sa umiestnila Alexandra Maruniaková a jej úvahu vzbudzujúca téma Dozrelo ľudstvo do poézie Milana Rúfusa? Prvé miesto získala Tamara Lajchová obhajujúca prácu Kolokácie prídavných mien a ich didaktické využitie pre deti v mladšom školskom veku.
Chceli by sme touto cestou poďakovať porote, zúčastneným študentom a aj divákom, ktorí ich pri výkone prišli podporiť.

Samuel Kráľ

Knižná novinka

Danišková, Zuzana: Socio-humanitné poznávanie v predprimárnom a v primárnom vzdelávaní. TUT, 2023, 200 s.

Publikácia venuje pozornosť vzdelávacej oblasti Človek a spoločnosť, ktorá je prítomná v kurikule predprimárneho aj primárneho vzdelávania. V primárnom vzdelávaní ju reprezentujú v súčasne platnej legislatíve dva vyučovacie predmety, ktoré si delia priestor v prvých dvoch a druhých dvoch rokoch štvorročného vzdelávacieho cyklu ISCED 1. Tieto vyučovacie predmety sa etablovali v istých dobových podmienkach a v určitej kultúrnej tradícii, ale otázkou zostáva to, či je táto tradičná podoba naďalej žiaduca a udržateľná. Sme svedkami spoločenských a ekonomických zmien, doba rovnako prináša viaceré didaktické inovácie – tento meniaci sa kontext by mal byť istým spôsobom reflektovaný aj v oblasti Človek a spoločnosť. Analýzy a úvahy o prvouke a vlastivede sa týkajú nielen problémov, s ktorými tieto vyučovacie predmety „zápasia“ takmer od času, keď sa stali súčasťou školských predmetov, ale najmä ich didaktickej stránky. Autorka sumarizuje a navrhuje metódy a efektívne postupy, ktoré by sa mali využívať pri sprostredkúvaní kľúčových konceptov socio-humanitného poznávania dieťaťu v primárnom vzdelávaní.

Tridsať úspešných rokov fakulty zdravotníctva a sociálnej práce

Bohumil Chmelík

Obnovenie Trnavskej univerzity bolo jednou z požiadaviek trnavských novembrových dní roku 1989. Oficiálny vznik Trnavskej univerzity v Trnave umožnil zákon SNR v roku 1992. Univerzita začala svoju pedagogicko-výskumnú činnosť s dvomi fakultami, pedagogickou a humanistickou. V rámci fakulty humanistiky vznikala samostatná fakulta ošetrovateľstva a sociálnej práce. Svoju činnosť začala 1. júla 1994 a v roku 1998 bola premenovaná na fakultu zdravotníctva a sociálnej práce. Do roku 2002 sídlila v budove TU na Hornopotočnej ulici. V roku 2002 sa dokončila rekonštrukcia pôvodnej budovy Lekárskej fakulty historickej Trnavskej univerzity na Univerzitnom námestí a fakulta sa presťahovala do obnovenej budovy. Pred rekonštrukciou zameranou na potreby fakulty je jedna z pôvodných budov historickej univerzity Adalbertinum (v novoveku konvikt – internát). Pre fakultu bola postavená nová budova v areáli Fakultnej nemocnice v Trnave.

Pri vzniku na fakulte pôsobili traja profesori (prof. MUDr. Ladislav Šoltés, CSc., prof. MUDr. Milan Schnorrer, DrSc., a prof. MUDr. Imrich Hatiar, CSc.) a traja docenti (doc. MUDr. Vladimír Krčméry, CSc., doc. RNDr. Ján Jakubík, CSc., a doc. MUDr. Štefan Kopecký, PhD.). Založenie samostatnej fakulty ošetrovateľstva a sociálnej práce schválil Akademický senát Trnavskej univerzity v Trnave pod vedením doc. PhDr. Michala Slivku, CSc., na svojom zasadnutí 23. júna 1994. Nová fakulta svojím štatútom nadviazala na Štatút Trnavskej univerzity v Trnave, keď v preambule svojho štatútu uvádza: „... uvedomujúc si poslanie, tradíciu a kresťanský charakter Trnavskej univerzity nadväzujúc na odkaz Lekárskej fakulty starobylej Trnavskej univerzity, sústreďuje sa na hodnoty človeka ako na jedinečnú bytosť, a preto obhajuje právo na ochranu života človeka od počatia až po jeho prirodzenú smrť, vychováva a vzdeláva v duchu ekumenizmu, tolerancie, vzájomnej úcty a dodržiavania ľudských práv, vedie študentov k obhajobe pravdy a slobody."

V slovenskom univerzitnom prostredí bola FZaSP jednou z prvých, ktorá začala s vysokoškolským štúdiom nelekárskych vedných odborov ošetrovateľstvo, verejné zdravotníctvo, sociálna práca, a od roku 1996 laboratórne vyšetrovacie metódy. Počet absolventov prevyšuje desaťtisíc. Fakulta v spolupráci s ďalšími zdravotníckymi inštitúciami a zariadeniami zriadila 12 kliník, ktoré zabezpečovali praktickú výučbu, cvičenia a prax. Prvé kliniky v trnavskej nemocnici vznikli v roku 1994 a v roku 1998

Pavilón klinických a laboratórnych disciplín FZaSP TU v areáli Fakultnej nemocnice v Trnave. Foto: Barbora Likavská.

Ministerstvom zdravotníctva SR zriadilo Fakultnú nemocnicu v Trnave.

Zakladateľom a prvým dekanom fakulty bol prof. MUDr. Vladimír Krčméry, DrSc. (1994 – 2000, 2001 – 2007) a v priebehu rokov na pozícii dekana pôsobili: prof. MVDr. Alexander Sabó, DrSc. (2000 – 2001), prof. MUDr. František Mateička, CSc. (2007 – 2010), prof. MUDr. Martin Rusnák, CSc. (2010 – 2011), prof. RNDr. Vlaimír Bošák, CSc. (2012 – 2013) a prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., od roku 2014.

V rozvoji štúdia významne napomáhal početný rad významných osobností. Okrem už vymenovaných to boli prof. PhDr. Danka Farkašová, CSc., prof. MUDr. Eva Matheová, CSc., prof. MUDr. Margaréta Šulcová, CSc.,

NOS SENATVS ACADEMICVS VNIVERSITATIS STVDIORVM TYRNAVIENSIS, quae lege vicesima quinta die mensis Martii anno millesimo nongentesimo nonagesimo secundo sub numero centum nonaginta uno a Consilio Nationali Slovaco lata denuo erat condita, ut praeclarae olim traditiones Universitatis Studiorum Tyrnaviensis, inde ab anno millesimo sescentesimo tricesimo quinto usque ad annum millesimum septingentesimum septuagesimum septimum rite fungentis, porro continuarentur ab initio mensis Iulii constituimus FACVLTATEM ARTIS AEGROTOS CVRANDI ET VITAE SOCIALIS PROVEHENDAE ad eos studiis academicis formandos spectantem, qui operam valetudini publicae nec non providentiae sociali dantes praecepta misericordiae christianae, summae humanitatis et veraе concordiae sequantur, cum homines infirmos vel calamitate valetudinis vel inaequalitate sociali oppressos iuvent et ad libere actuoseque vivendum redigant. Datum TYRNAVIAE, die prima mensis Iulii anno millesimo nongentesimo nonagesimo quarto. +++++++++

Senatus academici praeses

Zakladacia listina fakulty ošetrovateľstva a sociálnej práce z 1. júla 1994. Foto: Archív TU.

prof. PhDr. Alžbeta Mrázová, CSc., prof. MUDr. Karol Bošmanský, DrSc., prof. MUDr. Ján Černý, DrSc., prof. MUDr. Gustáv Kováč, CSc., prof. MUDr. Vladimír Milovský, CSc., prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., doc. PhDr. Mária Musilová, CSc., doc. PhDr. Darina Wicmandyová, PhD. a mnohí ďalší.

K odbornému rastu novej fakulty významne prispeli partnerstvá a granty. Spolupráca s pedagógmi jezuitskej University of Scranton (Pennsylvánia, USA) bola zameraná na ošetrovateľstvo, zdravotnícke manažérstvo a zavedenie systému kvality poskytovanej starostlivosti. Spolupráca s americkou univerzitou, ale aj s mnohými ďalšími domácimi a zahraničnými univerzitami je živou skutočnosťou do dnešných dní. FZaSP bola jednou z prvých na Slovensku, ktorá začala pôsobiť v rozvojových krajinách a v tejto charitatívno-vedeckej činnosti naďalej pokračuje.

Absolventi Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce TU úspešne pomáhajú v riešení personálneho nedostatku pracovníkov v zdravotníctve a sociálnej práci.

Deň obezity

Pri príležitosti osláv 30. výročia založenia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity a Svetového dňa obezity organizovala katedra verejného zdravotníctva pod hlavičkou Centra podpory a ochrany zdravia podujatie s názvom Deň obezity.

Obezita je jedným z kľúčových rizikových faktorov mnohých neprenosných chorôb. Nadváha a obezita postihujú takmer 60 % dospelých a temer každé tretie dieťa v európskom regióne. Obezita je spojená s vyššou chorobnosťou a úmrtnosťou. Miera obezity u dospelých a mladistvých na Slovensku je na vzostupe, a to sčasti pre nesprávne stravovacie návyky a nízku úroveň fyzickej aktivity. Z európskej správy Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) o regionálnej obezite za rok 2022 vyplýva, že nadváha a obezita sú štvrtým najčastejším rizikovým faktorom neprenosných ochorení v regióne po vysokom krvnom tlaku, diétnych rizikách a tabaku. Je tiež hlavným rizikovým faktorom zdravotného postihnutia, ktorý spôsobuje 7 % z celkového počtu rokov prežitých so zdravotným postihnutím. Vo väčšine krajín Európskej únie má nadváhu alebo obezitu viac ako polovica dospelých. V rokoch 2014 až 2019 sa miera nadváhy zvýšila prakticky vo všetkých krajinách okrem Francúzska a Luxemburska, kde zostala stabilná. Rakúsko, Chorvátsko, Fínsko, Maďarsko a Slovenská republika zaznamenali najväčší nárast. Muži majú väčšiu pravdepodobnosť nadváhy alebo obezity ako ženy vo všetkých krajinách EÚ. Rodový rozdiel je mimoriadne veľký v Luxembursku a Českej republike. Ľudia s nižším vzdelaním majú tiež vyššiu pravdepodobnosť nadváhy alebo obezity ako ľudia s vyšším vzdelaním vo všetkých krajinách EÚ (OECD, 2022).

S odbornou prednáškou vystúpila Hana Vrabcová, ktorá sa celoživotne venuje osvete v oblasti prevencie obezity. Je členkou Rady Európskej koalície ľudí s obezitou (ECPO), organizuje kurzy zdravého chudnutia bez stresu a pôsobí ako koordinátorka neziskovej organizácie Slovenská koalícia ľudí s obezitou a nadváhou (SKLON).

Študentov oboznámila s najnovšími odporúčaniami z oblasti prevencie obezity a ďalších neprenosných ochorení a po prednáške sa im venovala v menších diskusných skupinách s praktickými ukážkami. V závere podujatia sa študenti mohli zúčastniť sa antropometrických meraní, ktoré zastrešovali odborníci z odboru podpory zdravia a výchovy k zdraviu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave.

Margaréta Kačmariková, Michaela Machajová
Foto: *Barbora Likavská*

Európske kolo simulovaných súdnych sporov na teologickej fakulte

www.tftu.sk

Právnická fakulta a Teologická fakulta Trnavskej univerzity spoluorganizovali európske priateľské kolo JESSUPu, najväčšieho simulovaného súdneho sporu z medzinárodného práva. Podujatie sa uskutočnilo v Bratislave v priestoroch teologickej fakulty v dňoch 29. februára až 2. marca 2024.

European Friendly Rounds of the Jessup Competition sú súťažné kolá organizované v rámci *Philip C. Jessup International Law Moot Court Competition*, ktorá je celosvetovo najväčšou a najprestížnejšou súťažou v simulácii súdnych sporov v oblasti medzinárodného práva. Tieto kolá sú špecificky určené pre európske tímy, aby mali príležitosť stretávať sa, súťažiť a cvičiť pred medzinárodnými kolami hlavnej súťaže.

Cieľom *European Friendly Rounds* je poskytnúť európskym účastníkom platformu na zlepšenie právnych zručností, argumentácie a znalostí medzinárodného práva, a to prostredníctvom praktických skúseností v simulovanom súdnom prostredí. Tieto kolá tiež umožňujú tímom získať cennú spätnú väzbu od skúsených právnikov a sudcov, ktorí pôsobia ako porotcovia.

Slovensko reprezentoval tím právnickej fakulty v zložení Patrik Ondrejech, Ivan Vu Nhu, Simona Perečínska, Tereza Uhaľová a Peter Jarábek pod vedením pedagóga Ivana Novotného.

Prezentácia kníh

V aule teologickej fakulty sa 6. marca 2024 uskutočnila prezentácia dvoch významných publikácií, ktorú organizoval Ústav pamäti národa v spolupráci s Teologickou fakultou Trnavskej univerzity v Trnave. Inšpiratívne knihy predstavili zostavovatelia a spoluautori publikácií. Úvodné slovo predniesol dekan teologickej fakulty, Marek Šmid.

Zborník s názvom Jezuita JUDr. František Paňák, SJ – apoštol Košíc zostavil František Neupauer. Dielo predstavuje životné osudy predsedu slovenského študentského spolku Detvan v Prahe, jezuitu, politického

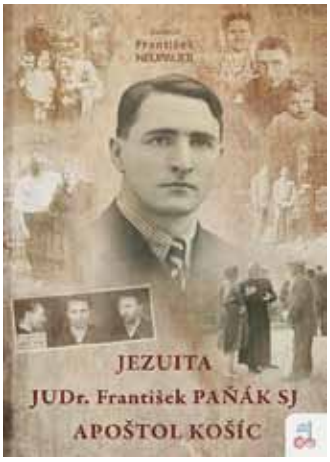

väzňa a v záznamoch ŠtB evidovanej nepriateľskej osoby. V úvodnej časti publikácie životný profil F. Paňáka popisujú historici a pamätníci. Nasleduje séria autentických dokumentov v podobe článkov Františka Paňáka napísaných pod viacerými pseudonymami. Vďaka zachovaným listom z rodinných archívov čitateľ spoznáva Františka Paňáka a jeho záujem o blízku rodinu. Nechýba bohatý dokumentačný a obrazový materiál z rodinných archívov, archívov v Martine, Prahe i z archívu ÚPN v Bratislave.

Knihu 100 rokov Spoločnosti Ježišovej na Slovensku 1920 – 2020 zostavil archivár provincie Milan Hudáček. Je nielen veľkolepým či kritickým zhodnotením minulosti poukázaním na prítomnosť, ale ponúka aj víziu do budúcnosti. Slovenská provincia Spoločnosti Ježišovej sa významne angažuje na poli ekumenického a medzináboženského dialógu, dialógu medzi vierou a kultúrou. Jezuiti sa usilujú odovzdávať vieru skrze jazyk, ktorý je zrozumiteľný aj necirkevnému prostrediu. Ich rehoľa je moderná a dokáže sa prispôsobiť aktuálnym potrebám spoločnosti. Tým, že sa jej členovia neustále venujú duchovnému vedeniu skupín a jednotlivcov, napĺňajú ideu zakladateľa sv. Ignáca z Loyoly. Publikácia je zložená z vedeckých príspevkov, pokračujúc cez pútavé osobné svedectvá pátrov, až po denník pútničky Ivany, ktoré rôznym spôsobom obohacujú čitateľa.

Putovanie ako súčasť výučby

Vo svetových náboženstvách a kultúrach má putovane centrálne miesto. Sprevádza ľudí od nepamäti. Otvára im nové dimenzie sebapoznania a stretávania sa so sebou samým. Chôdza sa stáva počas púte súčasťou vnútornej premeny človeka. Pomáha vyčistiť hlavu a nastavuje rytmus vnútorných procesov. Využívanie metódy individuálneho alebo skupinového kráčania je možné nájsť na viacerých univerzitách. Pre študentov na viacerých jezuitských školách sú púte súčasťou vzdelávacieho procesu už takmer 500 rokov.

Putovanie ako súčasť výučbového procesu sme si vyskúšali aj na teologickej fakulte. Študenti counselingu v odbore sociálna práca sa každý rok na viacerých predmetoch trénujú v získavaní zručností sprevádzania ľudí v záťažových situáciách. V rámci predmetu sociálno-psychologický výcvik im bol v letnom semestri 2024 pilotne ponúknutý pútnicko-zážitkový seminár s názvom Cesta prijatia seba a iných.

Na seminár v prírode, ktorý viedol Jozef Žuffa, sa prihlásilo 12 študentov druhého ročníka bakalárskeho stupňa. Okrem študentov na seminári zúčastnili ďalší traja pedagógovia z našej fakulty a hosť z univerzity Hradec Králové, ktorý tu bol v rámci mobility Erazmus+.

Štvordňová púť v Malých Karpatoch prebiehala od štvrtka do nedele, začala sa 11. apríla v Borinke a bola ukončená v Modre. Ubytovanie v chatách bolo vopred zarezervované a denné trasy boli naplánované na 15 – 30 kilometrov. Zúčastnení si v priebehu dňa mohli vybrať, kedy chcú kráčať sami, kedy sa pridať k inej osobe, prípadne vytvoriť väčšiu skupinu. Počas spoločného času v prírode boli trénované viaceré cvičenia zamerané na rozvoj empatie a otvorenosti. Tieto nácviky boli zamerané na získavanie zručností sprevádzania a pomoci druhým ľuďom bez ich usmerňovania a vnucovania vlastných predstáv.

Každý deň boli určené miesta stretnutia celej skupiny na poludnie a večer, kde prebiehali svojpomocné skupiny „v kruhu“. Práve táto nosná aktivita seminára prepájala ostatné nácviky, meditačné techniky a impulzy pedagógov. Na vedenie týchto svojpomocných skupín boli študenti pripravovaní už počas predchádzajúceho semestra. Každú skupinu viedol iný študent. Prinášal tému a facilitačne viedol skupinu tak, aby mala každá účastníčka a účastník dostatok priestoru na pomenovanie svojich myšlienok a pocitov. Zároveň usmerňoval skupinu tak, aby jednotlivé výpovede odznievali bez akéhokoľvek hodnotenia ostatných.

Svojpomocné skupiny „v kruhu“ na záver putovania vyhodnotili účastníci seminára ako priestor na vystúpenie z vlastnej komfortnej zóny a nehodnotiace prijímanie emočných pochodov u seba a ostatných. Počas celého pobytu v Malých Karpatoch, kde mala svoje miesto skupinová dynamika, široká škála emócií, ale aj únava, u zúčastnených prebehlo množstvo vnútorných procesov. Viaceré z nich pokračujú aj po ukončení putovania.

Mária Kostyalová
Foto: archív autorky

Tvorba súdnych rozhodnutí

Ingrid Lanczová, Branislav Rak
Foto: archív autorov

Vzdelávanie našich študentov na právnickej fakulte sa snažíme prepojiť s praxou nielen priamo na výučbe či počas stáží, ale aj na sprievodných podujatiach, na ktorých prednášajú odborníci z praxe. Tešíme sa veľmi dobrej spolupráci s Okresným súdom v Trnave, ktorého sudca venujúci sa trestnému právu, JUDr. Jozef Caban, PhD., venoval doobedie 21. februára 2024 našim študentom na prednáške spojenej s diskusiou na tému Tvorba súdnych rozhodnutí.

Študentom predstavil druhy súdnych rozhodnutí v trestnom konaní spolu s ukážkami ním vydaných rozhodnutí (rozsudok, trestný rozkaz, príkaz, uznesenie, opatrenie). Následne sa venoval riadnym opravným prostriedkom, spôsobu vyhlásenia rozhodnutí a formálnym náležitostiam rozsudku. Druhá časť podujatia bola venovaná procesu tvorby rozsudku vrátane rozsahu dokazovania a praktickej analýze prípadov (napr. krádež, drogová trestná činnosť, sexuálne násilie). Po skončení prednášky sa pán sudca v menšej skupine venoval otázkam študentov, z ktorých viacerí majú záujem venovať sa trestnému právu po skončení svojho štúdia.

Ako zhrnul jeden z poslucháčov, náš študent Bc. Branislav Rak: „Prednáška s Dr. Cabanom bola príjemne strávenou a intelektuálne bohatou chvíľou v spoločnosti trestného práva. Teoretický výklad pána doktora bol vhodne doplnený o podnetné prípadové štúdie s množstvom aplikačných otázok, kde sa priam núkal priestor na formulovanie a obhajobu vlastných postojov na podklade argumentov. Osobitne oceňujem podnetné myšlienky pána doktora na rôzne aplikačné úskalia trestného práva (hmotného či procesného), ktoré poslucháčom ponúkali množstvo interpretácií a rozširovali obzory. Skláňam sa pred jeho erudíciou a tiež schopnosťou podať výklad zrozumiteľnou formou prispôsobený poslucháčom."

Súčasné výzvy modernej advokácie

Dňa 6. marca 2024 sa na Právnickej fakulte Trnavskej univerzity v Trnave konalo diskusné stretnutie predstavenstva Slovenskej advokátskej komory (SAK) so študentmi, učiteľmi a hosťami. V diskusii vystúpil predseda Slovenskej advokátskej komory Martin Puchalla, podpredsedníčka SAK Alexandra Čižmáriková a regionálny zástupca SAK pre Trnavský kraj, Igor Ribár. Podujatie moderovala dekanka právnickej fakulty Marianna Novotná. Diskutovalo sa o rôznych témach z oblasti advokácie, napr. o trhu s právnymi službami, o vplyve umelej inteligencie na právne služby, o spolupráci s advokátskymi kanceláriami počas štúdia, o uplatnení žien v advokácii a i. Účastníci vo vysokom počte využili možnosť prezenčnej aj online účasti na tomto hodnotnom a zaujímavom podujatí.

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

Ius post bellum a humanitárna pomoc v postkonfliktných rozvojových krajinách

Dňa 13. marca 2024 sa uskutočnila ďalšia Truniverzitná debata organizovaná právnickou fakultou, tentokrát opäť v spolupráci s Fakultou zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. Témou bolo tzv. *ius post bellum*, povojnové právo či koncept spravodlivosti po vojne, ktoré predstavil Daniel Arbet z právnickej fakulty a lekár Martin Rusnák zase reálne skúsenosti s humanitárnou pomocou v postkonfliktných rozvojových krajinách ako Južný Sudán či Bosna a Hercegovina, ale aj na Ukrajine, kde vojna nanešťastie stále pretrváva. Išlo o zaujímavé prepojenie právnickej a lekárskej optiky, ktorá sa stretla kdesi uprostred pri jednoduchej, no zásadnej myšlienke, a to že pomoc musí byť poskytovaná s empatiou a empatia prejavovaná v mantineloch odbornosti a efektivity.

Tešíme sa na ďalšiu medzifakultnú spoluprácu, ktorá robí Truniverzitné debaty skutočne univerzitnými nielen z hľadiska adresátov, ale aj z hľadiska vzdelávania – všeobecného, spoločenského, kolegiálneho, v zmysle latinského *universitas*.

Ingrid Lanczová

Aktuálne otázky v oblasti zmluvných vzťahov Českej republiky a Svätej stolice

Ústav pre právne otázky náboženskej slobody Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave dňa 27. marca 2024 na pôde fakulty zorganizoval medzinárodné vedecké kolokvium Aktuálne otázky v oblasti zmluvných vzťahov Českej republiky a Svätej stolice so zvláštnym zreteľom na financovanie. Podujatie sa konalo v rámci riešenia projektu VEGA 1/0170/21 Medzinárodnoprávne záväzky Slovenskej republiky v oblasti financovania katolíckej cirkvi a bolo zorganizované v spolupráci s Inštitútom konfesného práva a štátno-cirkevných vzťahov Užhorodskej národnej univerzity (Užhorod, Ukrajina). Účastníci kolokvia sa venovali predovšetkým existujúcim právnym rámcom a komparácii so situáciou v Slovenskej republike, ako aj možným vývojom na Ukrajine. Pri tejto príležitosti právnickú fakultu navštívil riaditeľ Inštitútu konfesného práva a štátno-cirkevných vzťahov Užhorodskej národnej univerzity, profesor Oleksander Bilash, s ktorým zástupcovia vedenia fakulty zhodnotili doterajšiu úspešnú spoluprácu a načrtli ďalšie oblasti kooperácie a konkrétne vedecké počiny v rámci prebiehajúceho akademického roka.

Profesor Oleksander Bilash, riaditeľ Inštitútu konfesného práva a štátno-cirkevných vzťahov Užhorodskej národnej univerzity. Foto: archív autorky.

Michaela Moravčíková

Environmentálna kriminalita

Na právnickej fakulte sme 3. apríla 2024 s radosťou privítali plk. Ing. Mária Kerna z Prezídia Policajného zboru SR, ktorý viedol prednášku na tému Environmentálna kriminalita. Našim študentom predstavil základné pojmy súvisiace s envirokriminalitou (environmentálne trestné činy, environmentálna bezpečnosť), následky environmentálnych trestných činov a tiež rámcovú medzinárodnú a európsku legislatívu. Ďalej sa venoval vnútroštátnym bezpečnostným problémom s prihliadnutím na úlohy policajného zboru a predstaveniu príslušných oddelení enviropolície na Slovensku. V rámci slovenskej právnej úpravy vysvetlil študentom vyčíslovanie rozsahu protiprávneho konania, postihovanie trestnej činnosti právnických osôb a venoval sa jednotlivým paragrafom trestného zákona upravujúcim environmentálne trestné činy na Slovensku na základe prípadov z praxe. Aktuálne ide o tieto trestné činy: ohrozenie a poškodenie životného prostredia, neoprávnené nakladanie s odpadmi, neoprávnené vypúšťanie znečisťujúcich látok, porušovanie ochrany vôd a ovzdušia, neoprávnená výroba a nakladanie s látkami poškodzujúcimi ozónovú vrstvu, porušovanie ochrany rastlín a živočíchov, týranie zvierat, usmrtenie spoločenského zvieraťa bez primeraného dôvodu, zanedbanie starostlivosti o zviera, organizovanie zápasov zvierat, porušovanie ochrany stromov a krov, šírenie nákazlivej choroby zvierat a rastlín, únik organizmov a pytliactvo. Riaditeľovi odboru odhaľovania nebezpečných materiálov a environmentálnej kriminality Národnej centrály osobitných druhov kriminality Prezídia Policajného zboru SR ďakujeme za jeho čas, želáme veľa úspechov v tomto náročnom povolaní a tešíme sa nabudúce.

Ingrid Lanczová
Foto: archív autorky

Študentská rada zorganizovala Literárny večer

Študentská rada Trnavskej univerzity zorganizovala 20. marca podujatie pod názvom Literárny večer, ktorý sa konal v More Than Smoke v Trnave. Súčasťou tohto podujatia bolo aj vystúpenie študentky s poetickou dušou Martiny Hlavatej, ktorú môžete poznať už z predchádzajúceho čísla univerzitného časopisu. Po predstavení vlastnej tvorby Martiny Hlavatej nasledoval kvíz, ktorého súčasťou boli otázky z oblasti literatúry, knižnej tvorby a podobne. Po kvíze nasledovala už diskusia. Veríme, že sa Literárny večer každému zo zúčastnených páčil a podujatie si zopakujeme.

Martina Hlavatá počas vystúpenia na Literárnom večere. Foto: archív Nely Kováčovej.

Študentská rada Trnavskej univerzity vám zaručuje aj ďalšie podujatia, ako napr. Športový deň v spolupráci s inými univerzitami v Trnave, EKO týždeň, v rámci ktorého bude aj SWAP oblečenia. A ak nechcete nič zmeškať, tak nezabudnite naďalej sledovať náš facebookový či instagramový profil, aby ste boli včas informovaní o blížiacich sa alebo aktuálnych podujatiach. Ak máte nejaké otázky alebo vás zaujali udalosti a máte pocit, že viete priniesť ďalšie skvelé nápady, prípadne sa chcete stať členom ŠR TU, tak nás neváhajte kontaktovať na facebooku alebo na instagrame ŠR TU.

Izabela Tobolková

Erasmus Generation Meeting v španielskej Seville

Trnavskí študenti (Trnavskej univerzity a Univerzity sv. Cyrila a Metoda) sa zúčastnili na medzinárodnej konferencii *Erasmus Generation Meeting*, ktorá je najväčším podujatím študentov združených v *Erasmus Student Network*. Podujatie bolo tentokrát usporiadané v španielskej Seville a hlavným stredobodom diskusie bola budúcnosť študentskej mobility v Európe a mimo nej (digitalizácia, environmentálna udržateľnosť, začlenenie).

Erasmus Student Network je jednou z najväčších študentských asociácií v Európe. Vznikla 16. októbra 1989 na podporu a rozvoj výmeny študentov. Globálne v asociácii pôsobí viac ako 1 000 inštitúcií vysokoškolského vzdelávania v 45 krajinách. Združuje okolo 40 000 študentov, ktorí sa starajú o 350 000 zahraničných študentov prichádzajúcich cez program Erasmus+. Veľmi si vážime činnosť tejto organizácie mladých ľudí, ktorí majú záujem o starostlivosť o Erasmus študentov aj u nás v Trnave.

Trnavskú univerzitu v Španielsku reprezentovala Adriana Bučkuliaková a Rebeka Juhászová, ktorá bola vyslaná zo slovenskej národnej asociácie *Erasmus Student Network*, kde zastáva funkciu podpredsedníčky pre vonkajšie záležitosti.

Veríme, že z podobných podujatí si študenti odnášajú bohaté skúsenosti a inšpiráciu.

Mária Hercegová

Foto: archív autorky

Študenti histórie a ich kontakty s praxou

To, že dôraz na praktické uplatnenie je veľmi dôležitý všetci dobre vieme. Aj preto sa na katedre histórie usilujeme študentom priniesť čo najvernejšie kontakty s praxou, aby už počas štúdia získali čo najviac informácií o svojom budúcom povolaní. Historici majú preto podľa odporúčaného študijného plánu v treťom ročníku bakalárskeho stupňa štúdia zaradený dvojsemestrový predmet Pamäťové inštitúcie v práci historika, ktorý zabezpečuje vedúca katedry histórie prof. PhDr. Zuzana Lopatková, PhD. Dnes, po dvoch rokoch, čo je program zaradený do aktuálneho OŠP, môžeme povedať, že patrí medzi najobľúbenejšie predmety našich študentov. Cieľom predmetu je, aby študenti ovládali nielen štruktúru slovenských pamäťových inštitúcií, ale aby sa tiež vedeli orientovať v možnostiach výskumu v daných inštitúciách a tiež, aby sa dokázali po úspešnom ukončení štúdia adaptovať práve v niektorej z inštitúcií a rozvíjať v praxi získané vedomosti.

Pred obrátenou pyramídou po návšteve rozhlasového archívu v Bratislave

Poznatky, ktoré študenti získavajú, sú dvojité. S profesorkou Lopatkovou navštevujú vybrané pamäťové inštitúcie – archívy, knižnice či múzeá, v ktorých pôsobia absolventi našej katedry, ale tiež absolvujú prednášky pozvaných absolventov, ktorí sa po skončení štúdia na našej katedre úspešne etablovali v odbore. V aktuálnom akademickom roku navštívili naši študenti Archív Zboru väzenskej a justičnej stráže v Leopoldove, kde pôsobí ako vedúca archívu majorka Mgr. Andrea Solčanská a kapitán Mgr. Matej Cabala, ktorí priblížili nielen danú inštitúciu, predstavili archív a k tomu poskytli aj množstvo zaujímavých informácií. Nechýbala návšteva Krajského pamiatkového úradu v Trnave, kde ich privítala nielen naša absolventka Mgr. Zuzana Rábiková, ale aj absolventka dejín a teórie umenia Mgr. Žofia Geričová a architektka Ing. arch. Eva Šabíková. V rámci stretnutia poskytli našim študentom zaujímavé rozprávanie o práci historika v kooperácii s inými odvetviami, keďže dámy poňali stretnutie interdisciplinárne a ozrejmili, ako na úrade spolupracuje historik, historik umenia a architekt. Netradičnou bola určite návšteva bádateľne Slovenského rozhlasu v Bratislave, kde sa študentom venovali Mgr. Barbora Kopuncová a Mgr. Anna Žideková, ktoré nielen priblížili danú inštitúciu, ale najmä jej archív, depozitáre, notový archív a ďalšie archívne priestory. Študenti si tiež vypočuli nahrávku Edisona alebo oznam o príchode sovietskych okupačných vojsk v auguste 1968. Nasledoval Štátny archív v Bratislave, ktorý vedie PhDr. Lenka Bartalosová, PhD. Študentom sa venovala naša absolventka Mgr. Alena Macková, PhD., ktorá v archíve pôsobí ako vedúca Oddelenia spracúvania archívnych dokumentov. Predstavila archív a nechýbali ani ukážky rôznych archívnych dokumentov, pričom študenti mali tiež možnosť nahliadnuť do depozitára. V rámci Trnavy absolvovali študenti návštevu Spolku svätého Vojtecha a tamojšieho archívu, ktorý vedie PhDr. Mária Zacharová, ktorá predstavila spolok a jeho fungovanie, ale predovšetkým spolkový archív a knižnicu. Poslednou bola návšteva Múzea holokaustu v Seredi, kde študenti najskôr absolvovali prednášku Mgr. Mateja Beránka, PhD., na tému útekov z koncentračných a vyhladzovacích táborov a okrem toho poskytol bližšie informácie o samotnom múzeu a práci historika v ňom. Silným zážitkom bola aj následná prehliadka tamojších expozícií.

V historických priestoroch Archívu Spolku sv. Vojtecha v Trnave

Cieľom predmetu a jednotlivých návštev je rozšíriť obzory našich študentov a poskytnúť im možnosť klásť otázky a získavať potrebné a cenné informácie. Z vlastnej skúsenosti vieme, že od našich absolventov sa im poznatky získavajú ľahšie a majú menší ostych. A my dnes môžeme s istotou povedať, že predmet Pamäťové inštitúcie v práci historika má nezastupiteľné miesto v štruktúre nášho študijného programu.

Radoslava Ristovská
Foto: archív autorky

Na návšteve Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže v Leopoldove

Úsmev a umenie

Vyhodnotenie súťaže Fejtón 2024

Na počiatku bola iba snaha Katedry slovenského jazyka a literatúry PdF TU (Gabriela Magalová) a Univerzitnej knižnice TU (Zuzana Martinkovičová) vypísať súťaž, kde by mali študenti možnosť ukázať svoju kreativitu. Pozvanie pokúsiť sa o tvorbu fejtónu dostali všetci študenti našej univerzity. Ubehol niekoľko rokov a my sme si povedali, že by bolo dobré spojiť to aj s kreativitou netextovou. Rozšírili sme súťaž aj o študentský kreslený humor/karikatúru. To sme už prizvali k spolupráci Katedru pedagogiky výtvarného umenia PdF TU (Roman Gajdoš). No a napokon sme k tomu pridružili aj spoluprácu renomovaných umelcov, ktorí boli nielen porotcovia, ale zároveň aj výnimoční hostia. Ako formu vďaky za ich čas a podporu sme sa podujali v rámci súťaže zorganizovať aj vernisáž ich prác. Nezvládli by sme to sami, a tak sa do nášho pracovného tímu pribudli dobrovoľníci z Katedry dejín a teórie umenia FF TU pod vedením Martiny Vyskupovej.

To je stručná genéza podujatia, ktoré každoročne oslovuje mnohých tvorivých študentov, ale aj tých, ktorí si spočiatku mysleli, že tvorivosť nie je ich silná stránka. Vytvorili sme platformu, ktorá umožňuje rast, kde sa dá posúvať ďalej, zmerať si sily, ale aj poznať tvorbu a názory iných. A to všetko v uvoľnenej atmosfére a v kruhu tých, ktorým spojenie humor vs. umenie nie je cudzie. Tento rok sme toto spojenie oslavovali 17. apríla 2024. Slávnostne sme vyhodnocovali súťaž, do ktorej sa zapojilo 22 študentov zo štyroch fakúlt (PdF, FF, PF, FZaSP). Príspevkov však bolo viac, pretože niektorí súťažiaci poslali nie jeden, ale viacero príspevkov. Vo fejtónovej sekcii sme hodnotili 16 príspevkov, v grafickej 11. Členmi poroty okrem „tradičných" hodnotiacich (G. Magalová, Z. Martinkovičová, R. Gajdoš) boli aj vzácni hostia: Eva Jarábeková z Fóra humoristov v Trnave a Ivana Šáteková, renovovaná ilustrátorka a maliarka. Obidve spomenuté dámy majú dlhoročné tvorivé prepojenie s oblasťou humoru: Eva Jarábeková vedie Fórum humoristov a okrem organizačných aktivít tvorí v regionálnom periodiku fejtóny v pravidelných rubrikách. Ivana Šáteková svojimi výstavami oslovila publikum v Bratislave i mimo nej a ironický, priam sarkastický osteň jej výšiviek sme mohli obdivovať v konceptuálne výnimočnej kreácii pri vstupe do budovy na Hornopotočnej ulici. Kurátorkami výstavy *Out of the Box* boli študentky 2. ročníka odboru dejín a teórie umenia: Aneta Augustínová, Diana Kožuchová, Karolína Halečková, Milena Batanova, Rebeka Šaturová, Sabína Frühaufová, Simona Hulínová, Tatiana Šišková a Veronika Purgyová. Za inštaláciu výstavy a prípravu vernisáže im patrí veľká vďaka. Tak ako aj Michaele Kaňukovej z katedry slovenského jazyka a literatúry, ktorá úryvky z fejtónov predstavila publiku v dramaticky spracovanom pásme.

Porotcovia a študenti, ktorí sa zapojili do súťaže Fejtón 2024. Foto: Barbora Likavská.

Najviac príspevkov prišlo od študentov pedagogickej fakulty, preto neprekvapilo, že medzi ocenenými boli najpočetnejší. Vo finále však zabodovali aj študenti z právnickej či filozofickej fakulty. Do tohtoročnej súťaže Fejtón sa zapojilo oveľa viac ľudí, ako sme tu menovite spomenuli. Ďakujeme všetkým, ktorí nám umožnili prežiť tento sviatok umenia a úsmevov naplno (dekanátu pedagogickej fakulty za dary pre zúčastnených, pracovníčkam knižnice za obetavý servis a mnohým iným).

Gabriela Magalová

Kurátorky výstavy *Out of the Box* – študentky 2. ročníka dejín a teórie umenia a výtvarníčka Ivana Šáteková (vpravo). Foto: Barbora Likavská.

Výsledky súťaže Fejtón 2024:

Fejtón
1. miesto: Ľubomír Višňovec (PF) – Holubičí národ
2. miesto: Martina Mareková (PdF) – Môj dedko turista
3. miesto: Alexandra Maruniaková (PdF) – Z jedného dňa učiteľky
Karikatúra/kreslený humor
1. miesto: Romana Selešiová (FF)
2. miesto: Sabína Vojčáková (PdF)
3. miesto: Petra Glončáková (PdF)

Holubičí národ

Bol teplý letný večer a Milan Lasica na trenčianskom letisku pred tisíckami ľudí spieval, že sme národ holubičí, čo bola pravda vtedy a je to pravda aj dnes. A bol teplý jesenný večer a Daniel Fischer ako Mojmír II. na javisku Slovenského národného divadla kričal, že sme národ kvíličov, pretože nás žerie strach, čo bola pravda vtedy a je to pravda aj dnes.
Dnes je teplý jarný večer a my sme kvíliaci holubičí národ a je to pravda dnes a bola to pravda aj vtedy a nás aj dnes, aj vtedy, aj stále zožiera strach. A polka holubičieho národa balí kufre a chce s kvílením odletieť, ale nie ako holuby, len tak kúsok, na dohodenie kameňom, ale ako lastovičky či Airbus, ďaleko a na dlho, lebo – čo tu, na tomto kúsku zeme, čo medzi týmito ľuďmi, ktorí sa vždy rozhodnú zle? A národ sa rozhodol tak, ako sa rozhodol, pretože je to národ holubičí a holubičí národ chce mier a chce niekoho, kto mu ten mier sľúbi. A národ sa bojí a žerie ho strach a strach je viac než pokrok a načo by nám bol pokrok, keď môžeme mať mier. A polka holubičieho národa už nevládze, pretože zostať doma znamená bojovať a nebáť sa a holuby vonkoncom nie sú bojovné a nebojácne vtáctvo, holub sa zľakne aj tlesknutia rúk či dupotu detských chodidiel.
A tak polka holubičieho národa zbalí kufre, sadne do lietadiel a odletí, pretože už nevládze bojovať a pretože národ – aj keď je holubičí – nemá krídla a na odlet potrebuje lietadlo. Odletí niekam, kde bude národu cudzo, ale čo na tom, veď národu je cudzo aj doma, polovica národa si s druhou nerozumie, a keď už má niekomu nerozumieť, povie si, môže to byť aspoň niekde, kde je diaľnica a metro a kde nie sú medvede a zlí ľudia, ktorí rozhodli inak, ako chceli oni, čiže rozhodli zle.
A my, čo tu zostaneme, budeme mať dobrý pocit, že sme tu zostali, pretože my predsa nie sme žiadne holuby, čo sa boja, a preto odlietajú, my stojíme tu, kde stál Lasica ako Lasica a Fischer ako Mojmír II., stojíme tu, pokojne rozpažení, pretože miesta je dosť, keďže všetci ostatní odleteli. A niektorí budú kričať, že my sme tu doma, budú za Boha a za národ, budú mávať vlajkami nie krídlami a krčiť plecami, že aj keď sme bez pokroku, tak aspoň v sľubovanom mieri. A my odlietajúcim podáme ruku a poprajeme veľa šťastia a budeme dúfať, že niekedy nájdu cestu späť domov, pretože – aj keď to teraz vyzerá, že tých kričiacich a mávajúcich je viac a vyhrávajú, my sa len tak poraziť nenecháme. My predsa nie sme žiadne holuby.

Ľubomír Višňovec

1. miesto v súťaži Karikatúra/kreslený humor 2024: Romana Selešiová

Môj dedko turista

Môj dedko je vášnivý turista. No naozaj! Teda, tak o sebe hovorí. Obľubuje vôňu borovičky, no nepohrdne ani tatranským čajom. Babka ho vždy zvykla okríknuť, čo za hlúposti ma to učí, vraj *tatranský výstup* – to sa ešte dá, no z Tatier sa už len málo kto po svojich dostane! Pre tých menej chápavých – *tatranský výstup* začína popíjaním Tatranského čaju s najmenšími percentami, ktoré krčma ponúka, a končí pri najvyšších percentách. Z Tatier sa teda človek dostáva ťažko a pokiaľ sa aj dostane (to sú len miestne legendy), tak ráno oľutuje aj to.
Dedko na svojich potulkách pochodil rôzne hory. Pivo

Čierna hora je vďaka skvelej lokalite starkých domu vždy nablízku (v dedovej kôlni). Pokiaľ je dobrá nálada, dedo chodí s priateľmi len tak do lesa a z lesa. To je zase dolievanie piva mentolovým likérom – až pokiaľ pivo nie je zelené – a cesta z lesa naopak – pohár sa dolieva pivom. Dedo vždy svojim kamarátom hovoril: „Kumpáni, vedzte, že kto sa bojí, nech nechodí do lesa!" Pri tejto vete sa rázne postavil, až mu pivný sud zvaný pupok nadskočil, pričom odsunul stôl, aby spravil dostatočné miesto a dodal dedovmu príhovoru ráznosť. Jeho kamaráti sa však nikdy nebáli, lebo dedo bol skúsený turista. Do lesa sa pobrali spolu, z lesa sa však vracali zelení spolu s pivným mentolovým pohárom. Môj dedko ale nie, vždy to zvládol, lebo veľa trénuje.

Dedko je aj milovník záhrady, nielen turista. „A tu, dieťa moje, tu tie slivky všetky vyzbieraj, Jano takú vypáli, že aj v Hornom konci dediny budú závidieť," ukazoval mi na miesto pod slivóniou. Jablone už starkí na záhrade nemajú, lebo ich napadli škodci. Babka sa v ten rok náramne tešila, no dedo sa vynašiel so slivóniami. Okolo záhrady bolo vždy kopec práce, najmä v kôlni, tam bolo toho najviac čo upratovať. Dedovi chodili každú zimu pomáhať kumpáni, no kôlňu nie a nie poupratovať. Sviňu kôlňu nazývala babka aj rozhľadňa, lebo mužíci tam len tak sedeli pri popíjaní Čiernej hory a obdivovali prírodu okolo seba.

Babka však na jeseň sama zariadila dedovi veľkú túru, oznámila mu, že pôjde na Prednú horu. A to bola veľká výzva, dedovi skoro oči z jamiek vyleteli, a hneď, ako chytil dych, oznámil, že tam on veru nepôjde. Babka si stála pevne za svojím. Zbalila mu veci a basta.

Po dedovom odchode babka podnikla rôzne kroky, napríklad zvolanie zasadnutia ježibáb (tak dedko volal to, keď sa babka stretla so ženami jeho kumpánov). Rozhľadňu dedovi a jeho kumpánom za pomoci ďalších dedinčanov za mesiac zhodili. Vraj ju konečne upratali. Potom prišli na rad slivónie, ach, akú radosť cítili babky, keď ich videli padať na zem. „Kúp mu radšej knihu, nech si prečíta nejakú peknú literatúru, napríklad Dána, zaľúbi sa mu!" radil Juraj od susedov po tom, ako si odnášal stromy naložené na aute k sebe domov. Babka sa nadchla pre myšlienku, že by dedko sedel s ňou v kresle a ako z filmu by si spolu čítali a lúštili krížovky.

Dedka po príchode skoro ovalilo – a vraj to nebolo kvôli polici preplnenej literatúrou. Babka mi vysvetlila, že teraz sa dedko začne venovať knihám, lebo nemôžete človeku vziať všetky záľuby a nechať ho len tak – mohlo by to viesť k alkoholizmu alebo podobným neduhom! Na moje počudovanie to naozaj zabralo. Dedo zdolal Prednú horu a našiel si vďaka babke a jej radikálnym krokom lásku k literatúre. Priam sa v tom našiel a jeho kumpáni sa po jeho vzore začali tiež zaujímať o jeho nový koníček.

„Tak, rozhľadňa už nestojí, nestoja ani slivónie. Ostala mi len literatúra. To je tak, dievčatko, vezmem liter a idem na túru," vravel múdro dedko popritom, ako si balil zásoby na cestu. „A knihu?" spýtala som sa. „Knihy si vezme babka medzitým, čo jej budem chýbať."

Babka často čakávala dedka vo dverách spolu s hrubou knihou v ruke. Všetky stihla prečítať, kým bol dedko preč, a sporadicky hádzala po ňom tie, ktoré mu chcela odporučiť.

Martina Mareková

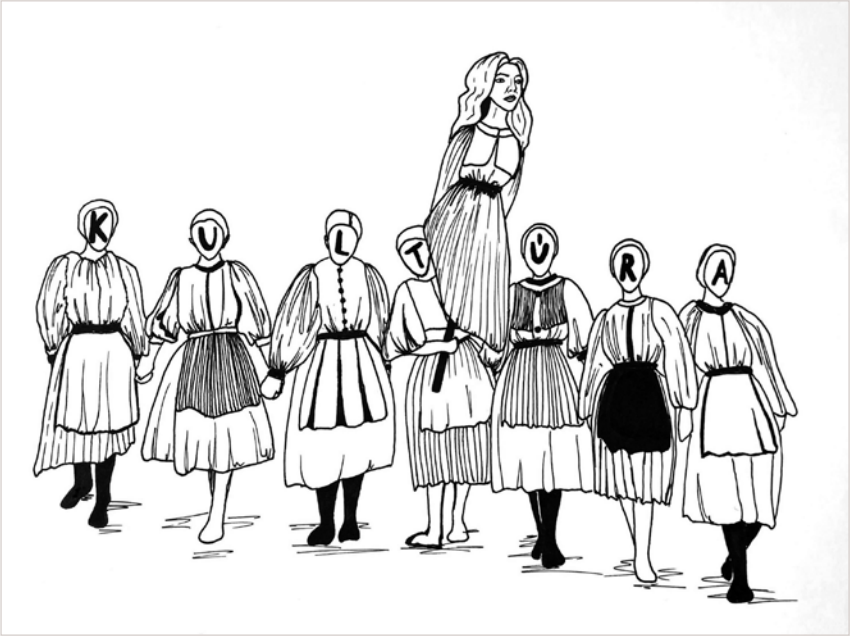

2. miesto v súťaži Karikatúra/kreslený humor 2024: Sabína Vojčáková

Z jedného dňa učiteľky

Bádateľsky orientované vyučovanie kričí na mňa z každej strany a z každej didaktickej príručky biológie. Už ma aj v snoch prenasleduje, keď sa ráno budím celá spotená, že som odučila klasickú hodinu namiesto bádateľsky orientovanej. No dobre! – poviem si v duchu. Namiesto náročnej a nezáživnej teórie (často zhutnenej do maximálneho minima) skúsim s deťmi niečo praktické.

Medzi mojimi preletmi medzi tromi školami, jednej, na ktorej učím slovenčinu, druhej, na ktorej učím biológiu a tretej, na ktorej učia mňa, behám ešte po knižniciach a obchodoch a zháňam, aj čo sa zohnať nedá, len aby deti mali náznak bádateľsky orientovaného vyučovania. Plastové pohárikv ako obličky, priesvitné hadice ako mo-

čovody... len kde môžu priesvitné hadice predávať bez toho, aby som skrachovala? Umelohmotné zavlažovače ako močový mechúr a močová rúra, kartón, profi lepidlo, špagát, nožnice, farebné papiere... a potom doma ešte do všetkého nožom vyryť presné dierky, aby to deti zvládli zostaviť. Po prvej dierke som to ale začala vzdávať ja, a tak pekne celá naša rodina namiesto večerného seriálu robí dierky do pohárikov à la obličiek a zavlažovačov à la močákov s nožmi, nožnicami a vŕtačkami. Hneď nato začínam chystať krásnu farebnú prezentáciu o obličkách a opakuje sa ten istý scenár – hodinky ukazujú polnoc. Čo tam po spánku, deti si tú námahu zaslúžia! Hľadám obrázky, animácie, gify, vytváram pracovný list s peknými farebnými obrázkami, aby si nemysleli, že obličky sú čierno-biele. Pri cene za farebnú tlač medzitým dostávam jemný infarkt myokardu a zrazu chápem, prečo nám učiteľky dávali na písomke len také čiernobiele obrázky, na ktorých sa nedalo rozoznať, či je to bunka, alebo futbalová lopta. Keď si to prerátam, vlastne by som celý mesiac zarábala len na farebné písomky a pracovné listy... no, moji študenti to isto-iste ocenia!

Celá šťastná rozdám na hodine pracáky a idem klásť zásadnú otázku. Jeden zo žiakov ma však predbehne: „A to ozaj musíme do tohto aj písať?" Otočím sa naňho, milo sa usmejem a hovorím: „Áno. Čaká vás predsa písomka a je potrebné, aby sme si učivo spolu poriadne prešli a zopakovali." V periférnom videní zbadám znechutené gúľanie očami. Taká náročná činnosť, že písanie – a ešte aj v škole! Kto by to bol len čakal? Moja trieda isto nie. Po ťažkom pracovnom výkone, počas ktorého žiaci napísali asi desať slov, ideme na prácu v skupinách. Žiakov je síce veľa, ale ja skalopevne verím v ich disciplinovanosť a schopnosť spolupráce. „Rozdeľte sa do štyroch skupín!" zvýšim hlas. Po tejto vete ma žiaci prestali vnímať úplne. Ako som len mohla spraviť takú chybu a nechať ich, aby sa rozdelili sami? Aj stádo bizónov, ktoré naháňa krvilačný predátor, sa dokáže premiestniť tichšie ako títo siedmaci. Snažím sa ich utíšiť, obchádzam jednotlivé skupiny, rozdávam pomôcky, no kým prejdem od prvej skupiny k štvrtej, chalani stihnú prasknúť lepidlo, druhí bubnovať o kartón, tretí sa ako tak snažia niečo tvoriť a štvrtí sa ešte len dohadujú, čo vyvedú. V momente, keď už po dlhej chvíli ignorancie kričím z plného hrdla, aby sa utíšili a správali slušne, začínajú sa dvaja žiaci do krvi hádať, ktorého postup je lepší a prečo. Snažím sa im vysvetliť, že na to musia ísť logicky, ale nič nepomáha. Napokon im musím sama vysvetliť, ako majú kartón otočiť – a ak by ste si mysleli, že je po probléme, tak nie... tí dvaja sa hádajú do konca hodiny a pokračujú v tom aj cez prestávku. Druhí medzitým začínajú so všetkou agresivitou bodať nožnicami do kartónu. Aspoň si trochu vybijú energiu, myslím si v duchu. Modely ako tak spravili, vlasy mi, chvalabohu, na hlave ako tak ostali, ale zisťujem, že ani nemáme modely kde ukladať. Vlečiem ich plne nabalená k svojmu autu. Skoro ma odfúklo, vetrisko fúka, ako by bol koniec sveta, modely močovky lietajú po školskom pozemku rýchlosťou svetla a ja si idem nohy dolámať, len aby som ich zachytila. Dúfam len, že to moje decká nevideli! Tí by si zo mňa robili srandu do konca života. Zadychčaná, strapatá, s plnými rukami zamotaných kartónov sa tackám k autu, keď vtom cítim, ako mi praská gumička vo vlasoch. Vlasy sa mi hrnú do očí, nevidím takmer nič... ba predsa niečo! Nejaký pán si fotí moje auto zaparkované pred reštauráciou. Zblednem. Hneď mi docvaklo, čo sa deje. POLICAJT! Spanikárim a bežím s tým všetkým ozlomkrky cez trávnik až na parkovisko. „Dobrý deň, pani, to je Vaše vozidlo?" „Áááno," vyhapkám zo seba. „Nezaplatili ste parkovné!" rozčuľuje sa pán policajt. „Prosím Vás, ja som nevedela, že sa tu platí parkovné, nechodievam sem často a myslela som si, že parkovisko patrí k reštaurácii. Naozaj som nevedela, že..." „To hovorí každý, že nevedel, keď mu idú dať pokutu," mračí sa policajt. Srdce mi búcha 200 úderov za sekundu. „Prosím, naozaj ma to mrzí, už sa to viac nestane," snažím sa obmäkčiť prísnu tvár policajta, keď si spomeniem na prievan v peňaženke, ktorý mi tam zanechalo bádateľsky orientované vyučovanie. Narýchlo sa snažím nájsť nejaký argument, ktorý by ma zachránil. „Viete, ja tu v škole učím a pani učiteľky majú celkom ťažký život," dodávam s nádejou v hlase. „Aj ja mám ťažký život," povie policajt, zavrie obe oči a ja to beriem ako jasný signál toho, že si mám urýchlene zbaliť svoje caky-paky a jednoducho zmiznúť, inak bude môj život ešte ťažší. Cúvať a vychádzať z parkoviska viem odvtedy rýchlejšie ako Nikki Lauda.

Alexandra Maruniaková

3. miesto v súťaži Karikatúra/kreslený humor 2024: Petra Glončáková

Hol volt, hol nem volt... Môj Erasmus v Budapešti

Zúčastniť sa na zahraničnej študentskej mobilite bol veľký sen mojich vysokoškolských rokov. V poslednom ročníku doktorandského štúdia sa mi vyplnil. V rámci Erasmu som mohla študovať počas zimného semestra v zahraničí. Vybrala som si Katolícku univerzitu Petra Pázmaňa v Budapešti. Budapešť ako mesto samo osebe ponúka historikovi veľa možností, a hoci nie je také vzdialené, vedieť sa v ňom dohovoriť po maďarsky je dlhá cesta. Mne trvalo päť rokov, kým som ako-tak prenikla do maďarčiny, a to do tej historickej, reči prameňov, takže som občas pôsobila ako dáma zo 17. storočia. 😊

Pricestovala som v septembri, rovno z cesty po Taliansku. Mala som zovreté hrdlo, veľa predstáv a obáv, ako zvládnem nasledujúci polrok, no celé to prevyšoval pokoj a radosť z objavovania nového. Bolo ešte leto, električka ma zaviezla aj s batožinou na námestie Móric Zsigmond Körtér, a ďalej som pokračovala s kuframi sama, popri záhradách so starými vilami a alejami vysokých košatých stromov. Od prvej chvíle sa mi Budapešť páčila.

Keď som na druhý deň išla na študijné oddelenie, bola som prekvapená, ako ľahko som všetko našla a vybavila. Tehlová budova školy stála na brehu Dunaja a svojou výškou vyčnievala nad svoje susedky. Okrem nevšedného výhľadu na Budín a Pešť a širokú rieku mi priniesla nový pohľad na mnohé veci z môjho odboru i mimo neho. Môj školský týždeň mal tri dni. V pondelok a piatok som mala voľno. Denne som mávala dve až tri prednášky v angličtine. Dvakrát do týždňa maďarčinu pre zahraničných študentov. Moji spolužiaci na väčšine prednášok boli študenti histórie programu *Armenian studies*, takže pochádzali zo Sýrie, Libanonu a Arménska. Bola som prekvapená, ako rýchlo sme našli spoločnú reč a ako ma prijali medzi seba, aj keď som o ich domove a kultúre nevedela takmer nič. Mala som aj erasmovú spolužiačku a kamarátku z Japonska, tiež doktorandku, s ktorou sme sa niekoľkokrát stretli na káve a vždy sme sa dobre porozprávali. Raz sme porovnávali japonské venuše, o ktorých píše, s našou Moravianskou – to ju veľmi zaujímalo.

Snežienkový záhon v Óbude

Z bádateľne Széchényiho knižnice

Moje predmety súviseli s obdobím novoveku, ktorým sa zaoberám, no chcela som si rozšíriť obzory čo najviac, a tak som chodila aj na prednášky pre umenovedcov a politológov. Boli v angličtine, veľmi prehľadné a dobre sa im rozumelo. Utorok som končila európskym novovekom. V stredu poobede som mala prednášku o stredovekom umení na území dnešného Maďarska pre erasmových študentov. Preberali sme na nej vývoj umenia z hľadiska maďarských dejín. Každý týždeň sa náš profesor venoval jednému storočiu. Rád rozoberal architektonické prvky stredovekých sakrálnych stavieb a ešte teraz si spomeniem na *„central apsis with ambulatory and radiating chaples“*. Na svetovom novoveku sme museli písať seminárky.

Formulovať vlastné myšlienky a študovať literatúru v angličtine bola pre mňa výzva. Profesor poňal výučbu o míľnikoch svetových dejín v novoveku v zmysle sociológie a všetko bolo založené na „*networks of power*", čo sme mali dokazovať našimi prácami. Písala som teda aj ja – o dôvodoch reformácie (nikdy predtým som nemala príležitosť tak detailne pochopiť jej proces), o kolonizácii (pri ktorej ma síce pochválil za prácu s prameňmi, ale s dokazovaním modelu moci nebol spokojný). Môj školský týždeň sa končil prednáškou *World Religions*. Hoci bola skoro ráno, veľmi ma zaujímala. Profesor, ktorý nás vyučoval, bol filozof politiky a mal veľký prehľad a vedomosti. Každý týždeň sme prebrali jedno náboženstvo, jeho základné zdroje a učenie a spojenie s politikou. Mnohé veci boli pre mňa nové a okrem toho sa mi ponúkal prehľad o svetových náboženstvách, ktorý pokladám za dôležitý.

Medzitým som písala dizertáciu. Bývala som na Gellérthegyi, kopci sv. Gerharda, v krásnej štvrti secesných a neobarokových víl, záhrad a dlhých úzkych schodísk, ktoré viedli až k pevnosti Citadela na vrchole kopca. Popri písaní som sa chodila prechádzať do arboréta, dookola po Citadele a dole až za park a jazierko v štvrti Imreváros. To bol môj kúsok Budapešti, plný krásy a pokoja, ktorý mi prirástol k srdcu. Takmer každý deň som zablúdila k neďalekému skalnatému kostolíku a občas som zašla aj ďalej, cez most Szabadsághíd ponad Dunaj do Pešti, a spletitými ulicami s vysokými honosnými domami až k Bazilike sv. Štefana.

Krátko po príchode, v jeden z voľných, ešte takmer letných dní, sa ma zmocnilo volanie po archíve, známe asi každému historikovi. Od začiatku som plánovala svoj pobyt využiť na návštevu knižníc a archívov, ktoré uchovávajú veľa prameňov dôležitých aj pre bádanie slovenských dejín. Tak som sa prihlásila do Maďarského národného archívu, kde mi veľmi ústretovo prichystali štyri škatule Turzovskej korešpondencie na deň. Chodievala som tam pred školou alebo po škole, buď som dychčala hore kopcom (lebo archív stojí na Budínskom hrade), alebo som cestou späť už za podvečerného šera zbehla dole a potom dlho rovno popri brale nad Dunajom. V bádateľni som nečakane hneď v prvý deň postretávala viacero historikov zo Slovenska, čo bolo veselé a povzbudivé už len tým, že som tam nebola sama. Neskôr som sa prihlásila aj do Széchényiho knižnice na hrade. Cestou tam som si každé ráno spolu s rannými vtáčatami vychutnávala z výšky pohľad od sochy Mater Dei na nekonečnú Pešť. Potom som zamierila do knižnice a zvyšok dňa som strávila čítaním a prepisovaním. Cestou domov som stretávala večerné skupinky turistov, vyzrela som z Halászbásty na Dunaj a parlament a ukryla som sa v pokojnom prítmí Chrámu sv. Mateja.

Výhľad z Univerzity Petra Pázmaňa na septembrovú Budapešť

Skúšky, ktorých som sa celkom bála, som zvládla v priebehu januára na päťky (päťka je v maďarskej stupnici výborná, a bola som na ne teda celkom hrdá). Vôbec neboli také ťažké; profesori boli príjemní a občas mi skôr pripomínali konzultácie alebo rozhovor ako skúšku. A napokon môcť opäť zakúsiť tie známe obavy a potom radosť z ovocia svojej práce bol pre mňa dar. Zvyšnú časť môjho pobytu som mala voľno a mohla som spoznávať zákutia Budapešti. Vybrala som sa hľadať dom v štvrti Óbuda, v ktorom bývali moji pra-prastarí rodičia. Občas som zašla do múzea. Erasmus sa mi začínal čoraz viac páčiť. Prišli ma pozrieť kamaráti, ktorí ma vytiahli k parlamentu, k pamätníku holokaustu v tvare kovových topánočiek na brehu Dunaja, na Hősok tere, do tržnice, na langoš... Každá takáto prechádzka mala dobrých 15 kilometrov.

Historická budova Maďarského národného archívu

Keď som desiateho februára sedela s kufrom na stanici Nyugati a čakala na našich a na vlak, zdalo sa mi to celé ako sen. Splnený sen. Bola som veľmi spokojná s krátkym návratom do študentských čias. Odchádzala som obohatená poznaním nového sveta, nového mesta, ľudí, jazyka, situácií, vedomostí. Do vlaku som nastupovala opäť so zovretým hrdlom (to som prosto ja) a s presvedčením, že sa sem ešte vrátim. Myslím, že môj Erasmus bol za odmenu. A takýto by som ho dopriala každému, kto túži aspoň na krátky čas vyjsť zo seba samého, a tak porásť hodnotovo, profesionálne aj ľudsky.

Mária Letzová
Foto: archív autorky

Voľby – prostriedok legitimácie moci, kontroly...

Relatívne nedávno sme s napätím sledovali súboj dvoch kandidátov v prezidentských voľbách, na Trnavskej univerzite sme zažili opakovanú neúspešnú voľbu rektora univerzity, pred sebou máme voľby do Európskeho parlamentu. Akt voľby môžeme chápať ako demokratický spôsob vyjadrenia slobodnej vôle. Fenomén volieb je aj nosnou témou príspevkov Ingrid Lanczovej a Jozefa Žuffu v rubrike Zamyslenie.

„Democracy is never a thing done. Democracy is always something that a nation must be doing."

Archibald MacLeish
(1892 – 1982, americký spisovateľ, absolvent Yale University v odbore anglický jazyk a Harvard University v odbore právo)

Účasť na správe verejných vecí bola dlhodobo v našich národných dejinách „luxusným právom" mála privilegovaných ľudí, o čom svedčí aj tento náčrt niektorých historických míľnikov:

• Zlatá bula Ondreja II. (z rodu Arpádovcov) z roku 1222
Podobne ako anglická *Magna Charta Libertatum* z roku 1215, aj naša prvá šľachtická ústava bola prijatá na nátlak šľachty voči panovníkovi. Garantovala však **práva len privilegovanej skupiny** obyvateľstva v Uhorsku, multietnickom štáte, ktorého súčasťou bolo územie súčasného Slovenska približne tisíc rokov. Okrem iného obsahovala ustanovenie o počiatkoch neskoršieho uhorského snemu, na ktorý mali šľachtici právo sa dostaviť a rokovať tam

s panovníkom: *„Nariaďujeme, že každoročne na sviatok svätého kráľa* (vždy 20. augusta daného roku, deň sv. Štefana kráľa), *pokiaľ sa nejaká ťažká udalosť neprihodí, alebo by nám zabraňovala choroba, (sme) povinní osláviť (usporiadať snem) v Stoličnom Belehrade* (sídelné mesto uhorských kráľov, dnes Székesfehérvár v Maďarsku). *A keby sme nemohli byť prítomní, bezpochyby príde namiesto nás palatín a z našej moci vypočuje spory. Všetci servienti* (nižšia a stredná šľachta), *ktorí chcú, nech sa sem slobodne zídu."*

• Renovácia Zlatej buly Bela IV. (z rodu Arpádovcov) z roku 1267
Keďže v najstaršom období platili zákony len za života panovníka, pôvodná Zlatá bula bola viackrát znovuprijatá nástupcami panovníka Ondreja II. v upravených podobách. Táto renovácia už neobsahovala len oprávnenie šľachticov dostaviť sa na snem, ale povinnosť účasti zástupcov šľachty (teda stále len privilegovanej skupiny obyvateľstva) s cieľom zúčastniť sa na verejnom živote: *„Tiež ustanovujeme, že každoročne na sviatok svätého kráľa jeden z nás príde do Stoličného Belehradu a z každého komitátu dvaja alebo traja šľachtici, aby sa v ich prítomnosti rozsúdili všetky sťažnosti, neprávosti a spory a dostali zadosťučinenie."*

• Zákonný článok I/1608
Uhorský krajinský snem sa do definitívnej podoby dotvoril až v 15. storočí. Reálne postavenie uhorského snemu však záviselo od mocenského postavenia panovníka. Teda to, či panovník dovolil účasť šľachty na správe vecí verejných, záviselo od toho, nakoľko absolutisticky vládol. Kým napríklad šľachta oslabovala ústrednú kráľovskú moc Vladislava II. Jagelovského (1490 – 1516), po nástupe Habsburgovcov na trón (kontinuálne od roku 1526 do rozpadu monarchie v roku 1918) sa striedali rôzne silno absolutistickí panovníci, od čoho záviselo aj zvolávanie uhorského snemu. Do začiatku 17. storočia dokonca panovník pozýval členov snemu podľa vlastných preferencií.
Podľa zákona mal snem dve komory, tzv. tabule, hornú (vysokí príslušníci šľachty a cirkvi) a dolnú (nižší šľachtici a cirkevní hodnostári, zástupcovia miest). Komory snemu rokovali samostatne a hlasy sa nesčítavali, ale vážili (hlas vyššie postaveného šľachtica mal väčšiu váhu ako nižšieho šľachtica), čiže **nielenže neboli ľudia rovnocenní pred zákonom a boli rozdelení do spoločenských tried (stavov) s rôznymi právami, ale dokonca bola nerovnosť aj v rámci samotného stavu.**

• Zákonný článok IV/1848

Tento zákon bol súčasťou tzv. Bratislavskej marcovej ústavy, výsledku uhorskej revolúcie, ktorá bola najskôr potlačená, neskôr však viedla k významnej štátoprávnej zmene, a to vzniku Rakúsko-Uhorska a premene feudálneho štátu na občiansky.

Do roku 1848 bola sídlom snemu Bratislava, zápisnice sa ale spisovali v latinčine a maďarčine, resp. v 19. storočí len v maďarčine. Slováci požadovali účasť na uhorskom sneme napríklad v Hurbanových Nitrianskych žiadostiach z apríla 1848 či Daxnerovom Memorande národa slovenského z júna 1861. Týmto požiadavkám sa však nevyhovelo. Po uhorskej revolúcii, s cieľom získať nezávislosť Uhorska, ktoré bolo od roku 1526 súčasťou habsburskej monarchie, dokonca nebol do rakúsko-uhorského vyrovnania zvolávaný ani uhorský snem.

Rakúsko-Uhorsko vzniklo v roku 1867 a pre uhorskú časť opäť vstúpila do účinnosti Bratislavská marcová ústava. Uhorský snem (už so sídlom v Budapešti) mal ďalej dve komory, dolná komora už nemala stavovský charakter, ale bola zložená zo zástupcov občianstva. Avšak, *„poslanci dolnej snemovne reprezentovali **ľud**, ktorý v dôsledku výrazných cenzov* (podmienok volebného práva ako dostatočný majetok či mužské pohlavie) ***participoval na zastupiteľskej demokracii len vo výške 5 – 6 % z celkovej populácie Uhorska***." (bližšie pozri LACLAVÍKOVÁ, M. – ŠVECOVÁ, A.: Rakúsko-uhorské vyrovnanie a jeho ústavné zakotvenie v zákonnom článku XII/1867. *Právník*, 12/2017, s. 1160)

• Ústava prvej Československej republiky z roku 1920 (Zákon č. 121/1920 Sb., kterým se uvozuje ústavní listina Československé republiky)

Po vzniku Československa, 28. októbra 1918, bola najskôr prijatá tzv. Dočasná ústava a následne, v roku 1920, Ústava, ktorá napokon obsahovala nasledujúce:

*§ 9: Právo voliti do sněmovny poslanecké mají **všichni státní občané Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří překročili 21. rok věku svého a vyhovují ostatním podmínkám řádu** volení do poslanecké sněmovny.*

§ 10: Volitelni jsou státní občané Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří dosáhli aspoň 30. roku věku svého a vyhovují ostatním podmínkám řádu volení do poslanecké sněmovny.

§ 14: Právo voliti do senátu mají všichni státní občané republiky Československé bez rozdílu pohlaví, kteří překročili 26. rok věku svého a vyhovují ostatním podmínkám zákona o složení a pravomoci senátu.

§ 15: Volitelni jsou státní občané Československé republiky bez rozdílu pohlaví, kteří dosáhli 45. roku věku svého a vyhovují ostatním podmínkám zákona o složení a pravomoci senátu.

Z náčrtu týchto míľnikov vo vývoji volebného práva a účasti na správe vecí verejných vidíme, že z hľadiska našich národných dejín ide o „mladé práva". **Od prvých všeobecných parlamentných volieb na našom území, keď právo voliť mali takmer všetci občania po dovŕšení určeného veku, a to vrátane žien, ubehlo len**

104 rokov – z historického hľadiska veľmi málo. Navyše v priebehu týchto približne sto rokov sa tu vystriedal autokratický režim (1939 – 1945) a totalitný režim (1948 – 1989), keď boli obmedzované základné ľudské a občianske práva vrátane účasti na verejnom živote. Bez zachádzania do hrôz nedemokratických režimov stoja za poukázanie aspoň tie ustanovenia ústav, ktoré zničili, resp. potvrdili zničenie právneho pluralizmu, dôležitého pre reprezentovanie a ochranu rôznych názorov a skupín obyvateľstva vo verejnom živote:

• § 58 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky z roku 1939 (ústavný zákon č. 185/1939 Sl. z.): *Slovenský národ zúčastní sa štátnej moci prostredníctvom Hlinkovej slovenskej ľudovej strany (strany slovenskej národnej jednoty).*

• Čl. 4 Ústavy Československej socialistickej republiky z roku 1960 (ústavný zákon č. 100/1960 Zb.): *Vedúcou silou v spoločnosti i v štáte je predvoj robotníckej triedy, Komunistická strana Československa, dobrovoľný bojový zväzok najaktívnejších a najuvedomelejších občanov z radov robotníkov, roľníkov a inteligencie.*

Ústava z roku 1960 právne zakotvila stav, ktorý tu fakticky existoval od roku 1948.

Cesta k demokratickej účasti na verejných veciach bola teda znovuzačatá len pred 35 rokmi, po Nežnej revolúcii, hlbokom nádychu dusiacej sa spoločnosti, pozbavenej slobody na desaťročia. **Je naším právom, ale vzhľadom na vyššie uvedené a vzhľadom na skutočných ľudí, ktorí tieto dejiny formovali, aj našou povinnosťou, nakladať s týmto právom s úctou, s vedomosťami, s nádejou či požiadavkami na rozvoj demokratickej občianskej spoločnosti.** Lebo presne to bola požiadavka v našich moderných národných dejinách – od 19. storočia prebiehal zápas za demokraciu, občiansky štát, národný štát. V demokracii je najbližšie k občanovi územná samospráva – zúčastňujme sa na voľbách do nej, veď je opäť na svojej ceste slobody len od Nežnej revolúcie.

Aj prezidenta sme chceli mať bližšie k občanovi, volíme si ho v priamych voľbách len od roku 1999.

Od 19. storočia zaznievali hlasno požiadavky na sformovanie národa, ktorý by bol rovnocenným partnerom. Samostatnú Slovenskú republiku máme od roku 1993, rovnocenným partnerom v Európe sme dvadsať rokov

ako členovia EÚ, európski občania, ktorí môžu voliť do Európskeho parlamentu a rozhodovať rovnako ako občania ďalších dvadsiatich šiestich krajín. Zdá sa nám dvadsať rokov dlho? Alebo sa zamyslíme, ako sme my sami v našich dvadsiatich rokoch ešte potrebovali, aby sa o nás aspoň občas niekto postaral? Alebo že to vlastne potrebujeme stále, bez ohľadu na vek? Že aj demokracia, bez ohľadu na svoj vek, potrebuje, aby sme sa o ňu starali, lebo... *democracy is never a thing done*?

Vidíme, že ochrana volebného práva si prešla dlhou cestou, kým našla toto vyjadrenie v aktuálne účinnej ústave:

Čl. 30

(1) Občania majú právo zúčastňovať sa na správe verejných vecí priamo alebo slobodnou voľbou svojich zástupcov. Cudzinci s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky majú právo voliť a byť volení do orgánov samosprávy obcí a do orgánov samosprávy vyšších územných celkov.

(2) Voľby sa musia konať v lehotách nepresahujúcich pravidelné volebné obdobie ustanovené zákonom.

(3) Volebné právo je všeobecné, rovné a priame a vykonáva sa tajným hlasovaním. Podmienky výkonu volebného práva ustanoví zákon.

(4) Občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám.

Čl. 31

Zákonná úprava všetkých politických práv a slobôd a jej výklad a používanie musia umožňovať a ochraňovať slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti.

Čl. 32

Občania majú právo postaviť sa na odpor proti každému, kto by odstraňoval demokratický poriadok základných ľudských práv a slobôd uvedených v tejto ústave, ak činnosť ústavných orgánov a účinné použitie zákonných prostriedkov sú znemožnené.

Bola to cesta, ktorá priniesli veľa neprávostí, veľa sĺz, ktoré sme nemuseli preplakať my. Vážme si tých, ktorí plakali za nás a starajme sa o demokraciu, prostredníctvom toho, čo nám sama veľkoryso ponúka prostredníctvom zodpovednej účasti na jej rozvoji.

Ingrid Lanczová
Ústav klinického vzdelávania Právnickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave

Volím, rešpektujem seba, prijímam ostatných

Akt slobodných volieb vyjadruje hlboký rešpekt voči jednotlivcovi. Z teologického hľadiska ho možno chápať ako prejav slobody človeka, ako možnosť vyjadriť sa a spolutvoriť svet okolo nás. Táto sloboda nie je len o možnosti vyberať si medzi rôznymi alternatívami, ale aj o a schopnosti byť účastný na spoločnom smerovaní komunity alebo inštitúcie. To znamená, že voľby a naše rozhodnutia majú hlboký význam a dosah nielen na nás samotných, ale aj na spoločnosť ako celok. Nie sú chápané len ako sociálny mechanizmus, ale aj ako prejav ľudskej podstaty a spirituálneho presahu.

Keď hovoríme o voľbách v kontexte teologickej reflexie, narážame na to, že každý hlas nie je len politickým nástrojom, ale aj odrazom viery v možnosť spoluúčasti na tvorbe spravodlivejšieho a harmonického sveta.

Voľby sú vždy diagnostikou spoločnosti, ktorá volí. Sú príležitosťou pre jednotlivca prejaviť svoj postoj, ale vnímať aj postoje ostatných voličov. Vytvárajú priestor dôvery pre proces, v ktorom má každý možnosť ovplyvniť smerovanie spoločnosti. Práve výsledky volieb nás učia dôležitej lekcii o prijatí. Moment, keď sa vyrovnávame s výsledkom, ktorý nezodpovedá našim predstavám a preferenciám, je testom schopnosti akceptovať realitu v jej plnej rozmanitosti.

V prípade nespokojnosti z výsledkov volieb je tu možnosť ich teologicky vnímať ako príležitosť na osobnú a spoločenskú transformáciu. Sklamanie z výsledku môže byť momentom, ktorý vyzýva, aby sme hľadali, ako nás táto skúsenosť učí o trpezlivosti, tolerancii a o potrebe dialógu. V konečnom dôsledku voľby a ich výsledky poukazujú na dôležitosť komunity a spoločného úsilia. Pripomínajú, že sme súčasťou niečoho väčšieho a že individuálne slobody a voľby sú neoddeliteľne prepojené so slobodami ďalších ľudí.

Jozef Žuffa
Katedra praktickej teológie Teologickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave
Ilustrácie: Unsplash

Študenti v UPeCe žili aj počas pôstu

V Univerzitnom pastoračnom centre sv. Stanislava Kostku v Trnave sme ani počas pôstneho obdobia nezaháľali a mali sme pre študentov pripravený pestrý program ako prípravu na slávenie Veľkej noci. A teda žili sme si parádne... ☺

Veľakrát sa nám nie vždy počas pôstneho obdobia všetko darí dodržiavať, viac sa modliť alebo čítať/rozjímať nad Svätým písmom. Preto sme sa rozhodli spraviť duchovnú obnovu. Ako povedal jeden z účastníkov: „Duchovná obnova v UPeCe mi pomohla k príprave na slávenie Veľkej noci. Mne sa tiež nedarilo pravidelne stíšiť a modliť sa počas pôstneho obdobia, tak, ako by som chcel. A cítil som, že neprežívam ten pôst duchovne, ale ako keby plávam tým obdobím. Veľa povinností, práca, škola... Preto som veľmi rád za túto obnovu."

V UPeCe sa každý pondelok konajú stretká, ktoré prinášajú okrem radosti a zábavy aj duchovné obohatenie a rast cez spoločné modlitby a diskusie. Sú miestom, kde sa môžeš stretnúť so skvelými ľuďmi, načerpať nové skúsenosti a priblížiť sa k Bohu. Každé pondelkové stretko je iné, plné rôznych aktivít a tém. Je to čas, keď môžeme byť spolu takí, akí sme, a obohacovať sa navzájom. Navyše vďaka týmto stretkám vznikajú silné vzťahy, ktoré pretrvávajú aj mimo stretnutí. Stretká sú pre každého, kto túži po spoločenstve, pochopení a priateľstve. Sú to chvíle oddychu, keď sa môžete zasmiať, ale aj spoznať nových, úžasných ľudí. Takže neváhaj a pridaj sa k nám na ďalšom pondelkovom stretku v UPeCe!

Nedávno 8. – 10. marca 2024 sa medzi UPeCečkami uskutočnil v Prešove volejbalový turnaj, o ktorom jeden z účastníkov napísal: „Keď si mám spomenúť na najlepšiu chvíľu toho víkendu, tak si spomeniem na chvíľu, keď sme boli na ihrisku a dali sme bod. Všetci sme boli radi, že sa nám darí, ale nikto sa nad nikoho nepovyšoval. Keď sa nám nedarilo, tak sme sa navzájom povzbudili nielen medzi sebou, ale aj ostatné prizerajúce sa tímy boli pozitívne naladené a povzbudzovali tých, ktorí boli na tom bodovo horšie. A to bolo na tom to pekné. Uvedomil som si, že sme tam neprišli vyhrať. Prišli sme si užiť skvelý víkend, medzi ľuďmi, ktorí žijú život podobne ako my. Majú rovnaké radosti aj rovnaké starosti. A je skvelé, že všetci žijú športom. Celý víkend som pozoroval úsmev, ktorý všetci hrdo prezentovali. A urobilo ma to šťastným, zabudol som na školu, a to bolo to na tom to najlepšie. Odreagovať sa od ťažkých situácií, aby som sa mohol sústrediť na prítomnosť, bolo veľmi obohacujúce, rovnako ako aj žitie veľkého spoločenstva."

UPeCe na MAGIS 2023 v Portugalsku

Reprezentačný tím UPeCe Trnava na volejbalovom turnaji medzi upecečkami 2024 v Prešove

A aké skvelé akcie nás čakajú, na ktorých by si nemal/nemala chýbať? Vo štvrtok 16. mája sa bude konať Posemestrovica. Príď s nami uzavrieť letný semester malým posedením plným zábavy, smiechu, tanca, rozhovorov a občerstvenia. Čo by to bolo za leto bez grilovačky?! My si ju doprajeme 13. júna ako bodku a odmenu za celým akademickým rokom. Chceli by sme ti dať do pozornosti aj letnú akciu – MAGIS 2024, ktorá sa tento rok bude konať v Poľsku 20. – 27. júla. Ide o celoeurópske stretnutie mladých ľudí, ktorí sa majú možnosť navzájom spoznávať, poznávať odlišnosti svojich kultúr a spoločne prežívať radosť z viery a rásť v duchovnom živote. Veríme, že každý si v programe a medzi nami nájde to svoje miesto, ktoré mu bude vyhovovať. Neboj sa, príď a zapoj sa aj Ty! Nebuď na študentský život sám.

Tím UPeCe

Foto: archív UPeCe

Redakcia časopisu UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS
vyhlasuje 11. ročník **fotografickej súťaže**
pre denných študentov Trnavskej univerzity

LET(O)_2024

Svoje letné pohľady (maximálne 3 fotografie)
posielajte prostredníctvom svojich e-mailov Outlook
na adresu **sutaz@truni.sk** do konca augusta.

truni.sk